

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

Завідувач(ка) кафедри,
д.держ.упр., проф.
_____Ігор ПРИХОДЬКО
«___» _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: «Облік та контроль в управлінні фінансовими інвестиціями на
підприємстві: сучасний стан та напрямки вдосконалення»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Ступінь вищої освіти: Магістр

Здобувач

Олійник Д. В.

Науковий керівник,
д.держ.упр., професор

Васільєва Л. М.

науковий ступінь, посада

Дніпро – 2022

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Обліку і фінансів

Кафедра: Обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

Освітньо-професійна програма: «Облік і оподаткування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Ступінь вищої освіти: Магістр

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____

«_____» _____ 202__р.

ЗАВДАННЯ

на підготовку кваліфікаційної роботи

Олійнику Денису Віталійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Облік та контроль в управлінні фінансовими інвестиціями на підприємстві: сучасний стан та напрямки вдосконалення»

Науковий керівник: Васильєва Леся Миколаївна, д. держ. упр., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по ДДАЕУ від «_____» _____ 20__ року № _____

2. Термін подання здобувачем роботи: _____

3. Вихідні дані до роботи: Інструкція по застосуванні Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 р. № 292, НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти», інші нормативно-правові акти та література, пов'язані з темою роботи, річні звіти, дані аналітичного та синтетичного обліку ПП «Авіа-Стиль».

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні аспекти обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями підприємств. 2. Практичні аспекти обліку та контролю фінансових інвестицій 3. Удосконалення обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1. Порівняння дефініції «фінансові інвестиції». 2. Критерії поділу фінансових інвестицій. 3. Схематичне зображення фінансових інвестицій. 4. Основні положення бухгалтерського обліку, що впливають на облік фінансових інвестицій. 5. Класифікація фінансових інвестицій. 6. Поділ поточних фінансових інвестицій у плані рахунків. 7. Поділ довгострокових фінансових інвестицій у плані рахунків. 8. Схема форм контролю в обліку фінансових інвестицій. 9. Схема впливу змін у фінансовій звітності. 10. Схема внесення записів до інформаційної системи щодо фінансових інвестицій за допомогою програмних продуктів. 11. Запропоновані субрахунки для обліку фінансових інвестицій. 12. Зразок відображеної інформації про об'єкти інвестування за методом участі в капіталі. 13. Балансова вартість активів за методом участі в капіталі. 14. Інформація про об'єкт інвестування враховуючи місце реєстрації та вид діяльності. 15. Зміна вартості наявних фінансових інвестицій за період. 16. Відомість обліку боргових цінних паперів. 17. Зразок відомість обліку операції з деривативами. 18. Графік впливу ризику на розмір капіталу. 19. Вплив розміру трансакційних витрат на результат інвестора.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні аспекти обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями підприємств	Грудень 2021	
2	Практичні аспекти обліку та контролю фінансових інвестицій	Січень 2022	
3	Фінансово-економічна характеристика ПП «Авіа-Стиль»	Лютий-Березень 2022	
4	Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства	Квітень 2022	
5	Удосконалення обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями	Серпень-Вересень 2022	
6	Вступ	Жовтень 2022	
7	Висновки і пропозиції	Листопад 2022	
8	Оформлення кваліфікаційної роботи	Грудень 2022	

Здобувач (ка) _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Науковий керівник _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Тема: «Облік та контроль в управлінні фінансовими інвестиціями на підприємстві: сучасний стан та напрямки вдосконалення»

Кваліфікаційна робота містить: 62 с., 12 рис., 7 табл., 9 додатків, 51 літературне джерело.

Об'єкт дослідження – процес обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів щодо створення ефективної системи обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями.

Метою роботи є дослідження стану та визначення напрямків вдосконалення обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями.

Методи дослідження: діалектичний, абстрактно-логічний – для встановлення основних категорій, розкриття сутності та виділення основних аспектів досліджуваних об'єктів; статистико-економічний – аналізу основних техніко-економічних і фінансових показників та ефективності господарювання досліджуваного підприємства; структурно-функціональний, табличний та графічний – для систематизації та подання інформації.

В ході дослідження було встановлено основні аспекти обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями, які виступають визначальними елементами системи управління. Здійснено аналіз сучасних способів накопичення інформації про фінансові інвестиції та здійснення контролю за фінансовими інвестиціями. Виявлено проблеми, що наявні в сучасному обліку та контролі фінансових інвестицій. Запропоновано шляхи вдосконалення процесу управління фінансовими інвестиціями в частині обліку та контролю.

Результати впроваджені в діяльність ПП «Авіа-Стиль» Дніпропетровська область, Дніпровський р-н, смт Слобожанське.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

Інвестиційна діяльність, фінансові інструменти, інформаційне забезпечення, облік фінансових інвестицій, контроль.

KEYWORDS

Investment activity, financial instruments, information support, Accounting for financial investments, control.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВ	8
1.1. Сутність фінансових інвестицій як об'єкта обліку	8
1.2. Основні організаційні аспекти обліку фінансових інвестицій	13
1.3 Особливості здійснення контролю за фінансовими інвестиціями	18
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ	25
2.1. Фінансово-економічна характеристика ПП «Авіа-Стиль»	25
2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства	31
2.3. Стан обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями	34
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ	44
3.1 Удосконалення обліку фінансових інвестицій	44
3.2 Удосконалення способів відображення інформації про фінансові інвестиції у регістрах обліку та фінансовій звітності	50
3.3 Контроль в управлінні фінансовими інвестиціями, як спосіб впливу на розмір майбутнього капіталу	55
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що в сучасних умовах необхідним є використання достовірної та своєчасної інформації, яка використовується в ході управління капіталом, в процесі чого може бути прийняте рішення про його вилучення, реінвестування або інвестування, й несе за собою відповідні дії з реєстрації та відображені цих операцій в обліку. Фінансові інвестиції виступають однією з форм інвестиційної діяльності, управління якою потребує супровідної інформації, яку можна отримати лише за рахунок достовірних облікових даних та аналізу інформації, можливості контролю за законністю операцій та перевіркою наявності об'єктів інвестування.

Питання відображення, проблематики тлумачення, класифікації та розуміння теоретичних основ обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями розглядають такі вітчизняні вчені як Задніпровський О. Г., Левченко О. П., Артеменко Н.В., Пономаренко Є. Б., Томашевська І. Л., Крупка Я. Д., Бланк І. О., Дерун І. А., Колісніченко А. С., Поддєрьогін А. М. та інші.

Фінансові інвестиції – форма здійснення інвестиційної діяльності, яка притаманна як великим, так і малим підприємствам, а, отже, ними може зацікавитися будь-який суб'єкт господарювання, в якого є вільний капітал. Саме тому розкриття основних аспектів, що супроводжують облік та контроль в управлінні фінансовими інвестиціями, як окремо, так і в своїй сукупності, мають на меті формування загального уявлення про механізм вкладення вільного капіталу, його відповідний облік та контролю за джерела формування інформації, які використовуються при отриманні чи вибутті такого капіталу.

Мета і завдання дослідження. Метою наукової роботи є дослідження стану та визначення напрямків вдосконалення обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями.

Для досягнення мети в кваліфікаційній роботі поставлені до вирішення наступні завдання:

- розкрити економічну сутність фінансових інвестицій;
- розглянути нормативно-правову базу фінансових інвестицій;
- дослідити аспекти обліку та контролю фінансових інвестицій;
- проаналізувати та оцінити фінансовий стан ПП «Авіа-Стиль»;
- надати характеристику організації роботи бухгалтерії та здійснити оцінку базових засад облікової політики;
- оцінка стану обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями;
- запропонувати напрямки вдосконалення обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями.

Об'єктом дослідження виступає процес обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів щодо створення ефективної системи обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями

Методи дослідження. В процесі дослідження використовувалися такі методи дослідження: діалектичний, абстрактно-логічний – для встановлення основних категорій, розкриття сутності та виділення основних аспектів досліджуваних об'єктів; статистико-економічний – аналізу основних техніко-економічних і фінансових показників та ефективності господарювання досліджуваного підприємства; структурно-функціональний, табличний та графічний – для систематизації та подання інформації.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробленні рекомендацій щодо вдосконалення облікової складової та звітності, яка дозволяє здійснювати постійний контроль за об'єктом інвестування, проводити оперативний аналіз, що дозволило отримати наступні результати

удосконалено:

- субрахунки рахунків 14 «Довгострокові фінансові інвестиції» та 35

«Поточні фінансові інвестиції», виходячи з облікових потреб сучасних суб'єктів господарювання та розвитку фінансових інструментів;

– обліково-аналітичне забезпечення обліку фінансових інвестицій, шляхом впровадження нових облікових документів, направлених на підвищення інформування про вкладений капітал та мінімізації втрати інформації про об'єкт інвестування.

набули подальшого розвитку:

– відомості обліку фінансових інвестицій за різними об'єктами вкладень;

– аспекти, що потребують уваги при проведенні контролю за об'єктами вкладень та проявляються у вигляді супутніх витрат.

Практичне значення отриманих результатів має вдосконалити інформаційне забезпечення підприємств для прийняття ефективних управлінських рішень, підвищення інформаційної складової обліку та покращення можливості оперативного інформування.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Наукові положення, висновки й пропозиції доповідались і обговорювались на II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Формування новітньої парадигми управління публічними та приватними фінансами в Україні» (м. Херсон, 2021 р.), VIII Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції молодих учених та студентів «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки» (м. Умань, 2021 р.), VI Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств» (м. Дніпро, 2022 р.).

Публікації. Основні результати роботи були представлені 1 статтею, загальним обсягом 0,6 ум. друк. арк.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 51 найменування, містить 7 таблиць, 12 рисунків, 9 додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 62 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність фінансових інвестицій як об'єкта обліку

Організація обліку та розуміння сутності фінансових інвестицій є складним та всеохоплюючим питанням оскільки містить в собі необхідність в тлумаченні та вивченні багатьох термінів, що безпосередньо впливають на процес обліку та визначають основні етапи щодо віднесення тої чи іншої фінансової інвестиції до довгострокових чи поточних та їх внутрішнього поділу; важливим є й те, як організовано контроль за фінансовими інвестиціями, адже ця складова допомагає визначити, відслідкувати та скоректувати недоліки в обліку та попередити майбутні витрати від їх виникнення.

Розвиток економіки країни та будь-якого суб'єкта господарювання супроводжується процесом інвестуванням, що може проявлятися у різних його формах, оскільки, на думку Говорушко інвестиції виступають економічною категорією, яка включає в себе не тільки соціальні, організаційні та економічні відносини в ході всього процесу й після нього, а й виступає джерелом фінансування розвитку продуктивних сил суспільства у вигляді коштів, майна та інтелектуальних цінностей за для отримання, перш за все, доходу (прибутку) від такої діяльності та досягнення соціальних та інших ефектів [1].

Схожого бачення притримується й Л. В. Шикова, але більшу увагу приділяє соціальному аспекту інвестицій, вона пропонує розглядати їх з точки зору вкладень, що здійснюються у певний проміжок часу за допомогою фінансових та нефінансових ресурсів, що спрямовуються на реалізацію соціальних інтересів суспільства і проявляються в розвитку персоналу, здійснення доброчинності, у тому числі у вигляді підтримки місцевої громади та мінімізації впливу на екологічну складову [2].

Основою поділу всіх інвестицій прийнято вважати форму їх

здійснення, й, в науковій спільноті прийнято виділяти дві форми: реальні або капітальні та фінансові. Перші здійснюються за своєю суттю полягають у вкладенні в щось матеріальне та нематеріальне (інтелектуальна власність) та покликані призвести до розширення, оновлення та/або поліпшення виробництва та його розвиток. Фінансові інвестиції пов'язують з вкладенням активів, будь-якої форми, та, яка має вартісний вираз, переважно в цінні папери, об'єкти власного капіталу та позики за для отримання прибутку від їх реалізації, зростання вартості капіталу, у тому числі, за рахунок отримання дивідендів, процентів, фінансових та інших вигід [3, 4, 5].

Здійснивши аналіз законодавчої бази та розглянувши бачення вітчизняних науковців, було виокремлено декілька способів трактування дефініції «фінансові інвестиції» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Порівняння дефініції «фінансові інвестиції»

№ з/п	Джерело	Трактування дефініції «фінансові інвестиції»
1	Ястремська О.М. Яблонська-Агу Н.Л. [6]	Вкладення коштів у фінансові активи, цінні папери, паї, внески, депозити
2	Тріпак М. Лаврук О. [7]	«Операції, пов'язані з отриманням прав, цінних паперів і інших фінансових інструментів за для отримання прибутку чи іншої вигоди»
3	Нестеренко І. В. [8]	Активи, які вкладаються в інших суб'єктів в обмін на корпоративні права чи зобов'язання з ціллю отримання прибутку чи інших вигід
4	НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [9]	«Активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку ... капіталу або інших вигід»
5	Податковий кодекс України [10]	«Господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів»

Як можна побачити з наведених трактувань, як в науковій спільноті, так і в законодавстві фінансові інвестиції пов'язуються з активами, які має у своєму розпорядженні певний суб'єкт, вони, відповідно, можуть бути оцінені в вартісному виразі, що дає нам можливість здійснити бухгалтерський запис,

тобто, провести їх визнання та здійснити реєстрацію їх витрачання, надходження чи передачі і відобразити цей факт у бухгалтерському обліку, як господарську операцію, пов'язану з інвестиційною діяльністю. Варто відзначити той факт, що в міжнародних стандартах обліку поняття «фінансові інвестиції» як таке відсутнє, оскільки замість нього використовується поняття «фінансові інструменти», які, в свою чергу, вже поділяють на «фінансові активи» та «фінансові зобов'язання».

На думку автора некоректно трактувати фінансові інвестиції як актив, оскільки використання поняття актив характеризує кінцевий результат інвестування, тобто, набуття прав щодо певного активу чи зобов'язання, яке в ході обліку визнається активом та відображається в Балансі певного суб'єкта господарювання. Саме тому, під «фінансовими інвестиціями» пропонується вважати господарські операції, пов'язані з набуттям прав щодо фінансових активів чи фінансових зобов'язань в обмін на ресурси, їх утриманням та/або реалізацією з метою отримання прибутку чи інших вигід.

Основні критеріїв, які впливають на поділ інвестицій і визначають спосіб здійснення та подальшу стратегію щодо управління ними представлено на рис. 1.1 [11, 12].

Фінансові інвестиції здійснюються інвесторами з метою задоволення своїх потреб, саме тому, в залежності від мети, яка постає, можна виокремити наступні види інвесторів:

- інвестор, який має на меті: збереження капіталу, його примноження, диверсифікацію або поєднання всіх чи декількох аспектів;
- інвестор, який планує реалізувати одну з або декілька форм реорганізації (в залежності від поставлених цілей);
- інвестор, який приймає безпосередню участь в управлінні підприємством;
- інвестор, який отримує повний контроль та можливість управління підприємством і стає його власником;
- інвестор, який відіграє роль посередника [13, 14-15].

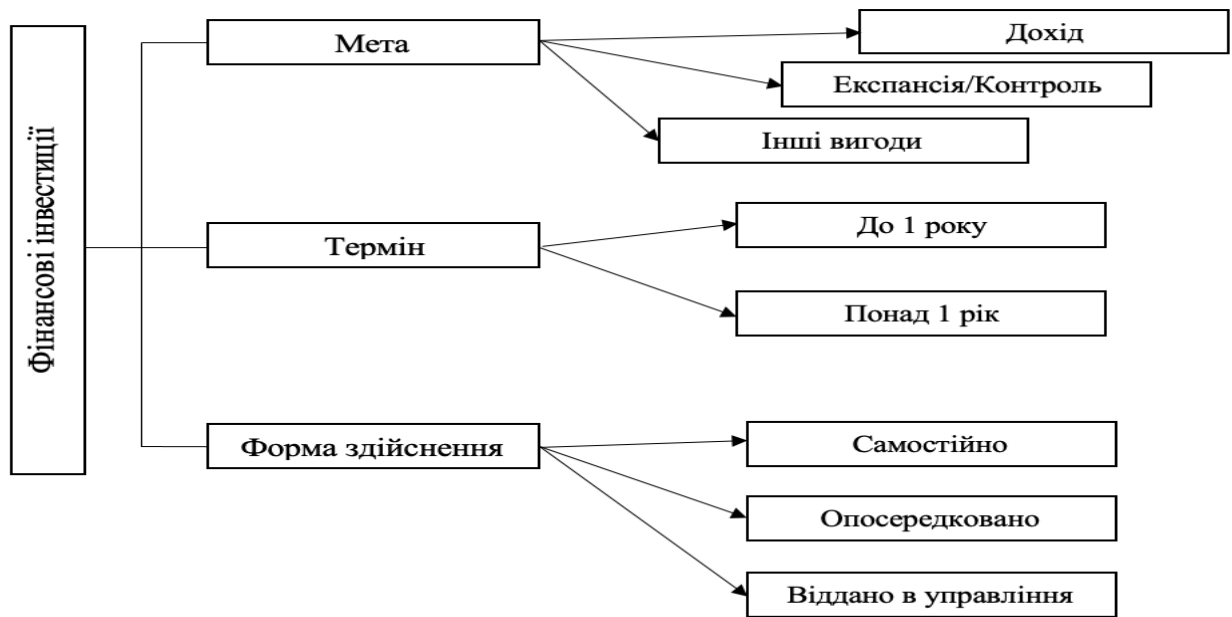

Рис. 1.1. Критерії поділу фінансових інвестицій

Для кожного з суб'єктів господарювання інвестування має на меті реалізацію власних цілей. В загальному, це широко спостерігається на прикладі їх розподілу на тих, для кого інвестування виступає в якості умовно «основної» та додаткової (не основної) діяльності. В. Д. Зелікман висловлює думку про те, що таких суб'єктів можна розподілити на підприємства, для яких інвестування не має суттєвого впливу на результат від основної діяльності та здійснюється лише з метою оновлення основних фондів чи розширення; на підприємства, для яких інвестування є не основною діяльністю, але воно виступає як один з способів використання залучених коштів та прямо впливає на фінансовий результат: для банків, страховиків, компаній з управління активами і фондів [16].

Фінансові інвестиції виступають формою реалізації інвестиційної діяльності, саме тому, важливим є визначення питання того, за рахунок яких ресурсів буде здійснюватися інвестування. Дана складова включає в себе два моменти: джерелом фінансування можуть виступати:

- власні ресурси – нерозподілений прибуток (через збільшення власного капіталу), грошові кошти на рахунках підприємства та активи;
- позички та залучені ресурси – кредити банків, міжнародних

організацій, випуск облігацій та акцій, безповоротне фінансування.

Таким чином, знаючи основні критерії поділу, джерела фінансування та об'єкти вкладення, можемо представити фінансові інвестиції у вигляді схеми представленої на рис. 1.2 [3, 5, 17].

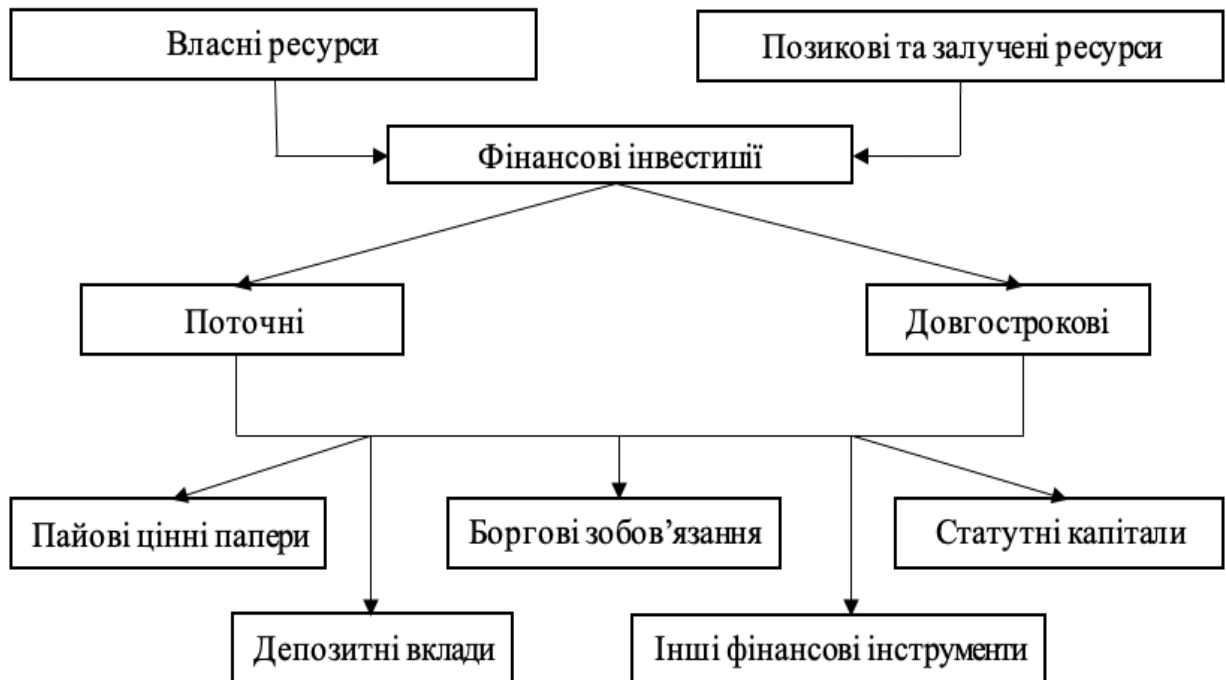

Рис. 1.2. Схематичне зображення фінансових інвестицій

З наведеної схеми можна бачити, що наявні ресурси виступають джерелом фінансування поточних та/або довгострокових фінансових інвестицій, які являють собою вкладення в фінансові активи та зобов'язання різної форми. З представлених джерел фінансування найбільш розповсюдженим є використання власних ресурсів, адже ці кошти можуть бути використані одразу, та, за ними не потрібно сплачувати відсотки. Залученим коштам притаманні всі ці недоліки, за випадком тих ситуацій, коли кошти надані на безповоротній основі, в такому випадку, складова виплати відсотків відсутня, але замість неї за підприємством буде здійснюватися більш суровий контроль як стосовно фінансового стану, так і звітності, в частині того, як саме були використані кошти.

1.2 Основні організаційні аспекти обліку фінансових інвестицій

Для того щоб можна було здійснювати облік фінансових інвестицій підприємству спочатку необхідно мати загальну базу, яка буде визначати основні терміни пов'язані з фінансовими інвестиціями, критерії визнання цих інвестицій та подальших етапів обліку. Ця та інша інформація, що стосується обліку на підприємстві зазначається в обліковій політиці, яка, в свою чергу, має бути сформована відповідно до чинного законодавства табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Основні положення бухгалтерського обліку, що впливають на облік фінансових інвестицій

Джерело	Призначення
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [18, 19]	Встановлюється, яка інформація та у який спосіб, відображається у звітності, у тому числі в обліковій політиці та способи накопичення інформації щодо фінансових інструментів та фінансових інвестицій
НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» та НП(С)БО 9 «Запаси» [20, 21]	Визначає особливості вибуття/списання нематеріальних активів та запасів, як Активів, що вносяться до статутного капіталу інших підприємств в обмін на об'єкти прав (акції, паї, частки у статутному капіталі)
НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» [22]	Встановлює основну термінологію та визначає основні особливості визнання, оцінки і відображення інформації пов'язану з фінансовими інвестиціями та операціями, пов'язаними з спільною діяльністю
НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [8]	Визначає термінологію та методологію обліку операцій, щодо фінансових інструментів, встановлює їх класифікацію, особливості оцінки та розкриття інформації про них
НП(С)БО 15 «Дохід», НП(С)БО 16 «Витрати» [23, 24]	Особливості визначення доходів та витрат від операцій з фінансовими інвестиціями
НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» [25]	Встановлює особливості обліку фінансових інвестицій при об'єднанні підприємств
НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримуванні для продажу, та припинена діяльність» [26]	Визначає методологію обліку активів, які використовуються як внесок до статутний капітал
НП(С)БО 30 «Біологічні активи»[27]	Встановлює особливості визнання та оцінки біологічних активів, що використовуються як внесок до статутного капіталу

Характерною особливістю фінансових інвестицій є те, що їх поділ на довгострокові та поточні, представлений на рис. 1.3., не має чіткого законодавчого регулювання й встановлюється лише за рахунок Методичних рекомендацій, які встановлюють зміст статей Балансу [28].

Рис. 1.3. Класифікація фінансових інвестицій

Почати розгляд основних особливостей фінансових інвестицій доцільно почати з поточних, які в свою чергу розподіляють на еквіваленти грошових коштів та поточні фінансові інвестиції. У національних положеннях встановлюється та наголошується на тому, що в бухгалтерському обліку повинне бути чітке розмежування між поточними фінансовими інвестиціями та еквівалентами грошових коштів. При цьому, з визначення останніх, можна чітко стверджувати, що вони є фінансовими інвестиціями та відносяться до поточних, й виступають їх підкатегорією. Схематично, структура поточних фінансових інвестицій в обліку може бути представлена за допомогою рис. 1.4 [29].

Для розуміння, які фінансові інструменти відносити до «еквівалентів», пропонується наступний перелік, сформований виходячи з українського законодавства:

- депозити овернайт;
- строкові депозити, на термін до 1, 3, 6 та 12 місяців;
- облігації державних та місцевих позик, іпотечні цінні папери, казначейські зобов'язання, ощадні (депозитні) сертифікати, векселі,

погашення яких очікується у найближчий час;

– привілейовані акції, щодо яких планується виплата дивідендів, погашення, обмін на інші цінні папери чи викуп незадовго до закінчення терміну обігу;

– дебіторська заборгованість, щодо якої існує можливість швидкої реалізації;

– похідні фінансові інструменти щодо яких спливає термін та які придбані для перепродажу, хеджування;

– інші фінансові інструменти.

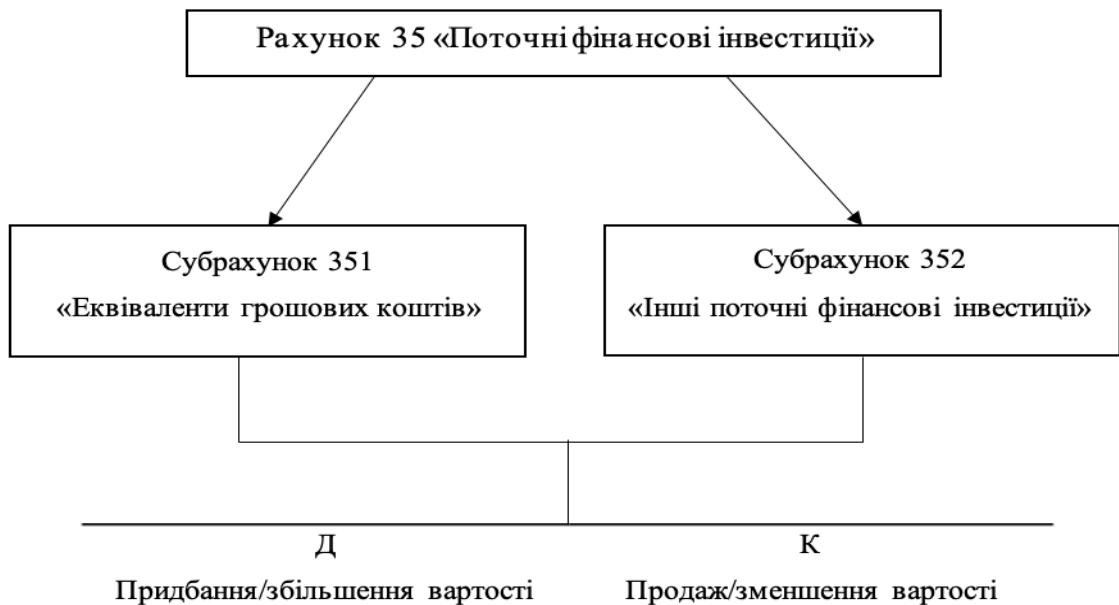

Рис. 1.4. Поділ поточних фінансових інвестицій у плані рахунків

Всі інші фінансові інвестиції до 1 року, які не характеризуються високою ліквідністю: акції, інвестиційні сертифікати та інші цінні папери і об'єкти права, реалізація яких може супроводжуватися додатковими витратами та/або вартість яких має ризик суттєвої зміни впродовж року.

На фінансовому ринку науковцями прийнято виокремлювати три види фінансових інструментів за строком дії: до 1 року, від 1 до 3 років та понад 3 роки; існуючі умови емісії державних облігацій свідчать про те, що короткостроковими облігаціями є цінні папери строком погашення до 1 року.

Для здійснення обліку довгострокових фінансових інвестицій у плані рахунків передбачено всього 3 субрахунки, представлені на рис 1.4 [29]. Можна сказати, що за допомогою цих субрахунків здійснюється основна облікова робота щодо фінансових інвестицій в цілому.

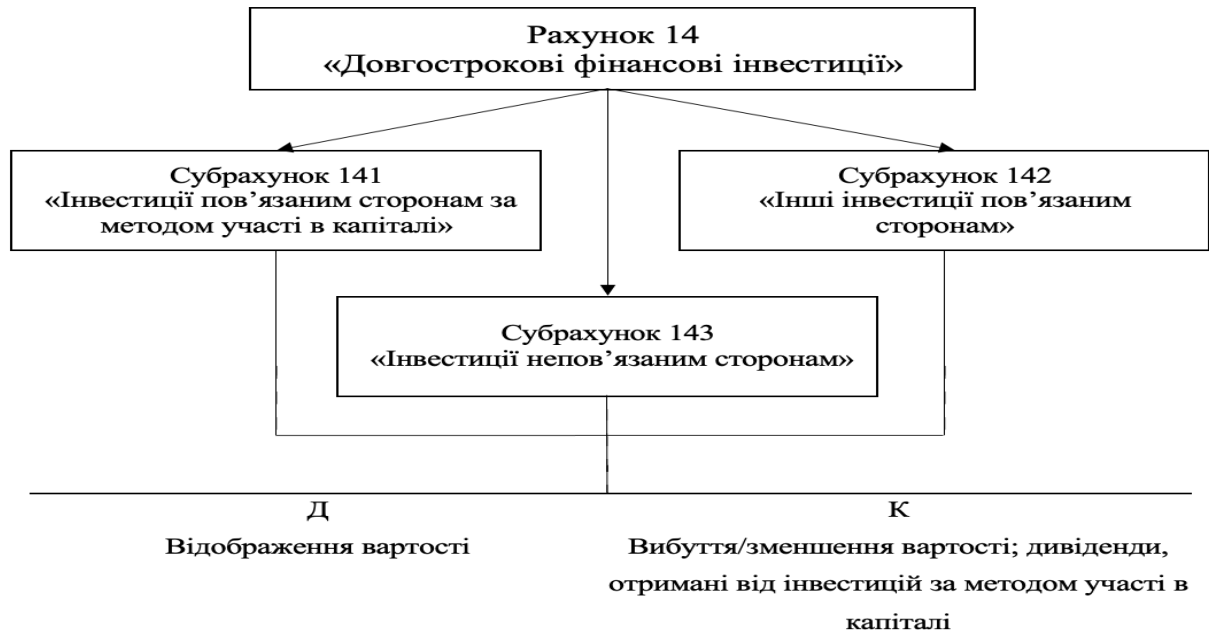

Рис. 1.5. Поділ довгострокових фінансових інвестицій у плані рахунків

Причиною тому є той факт, що більшість українських підприємств не мають можливості вкладати капітал малими частинами в інших суб'єктів господарювання, окрім вкладень в боргові цінні папери.

Здійснивши визначення облікової політики та встановивши рахунки, за допомогою яких буде здійснюватися реєстрація господарських операцій з фінансовими інвестиціями, необхідно зосередити увагу на документуванні таких операцій, оскільки первинні документи будуть виступати основним джерелом інформації, яке буде застосовуватися для визначення собівартості, факту передачі/обміну активів, наявності здійснених інвестицій в депозитарних установах та підтверджуючих документів щодо отриманих доходів від здійснених інвестицій. Для відслідковування названих параметрів, в обліку фінансових інвестицій використовують такі первинні документи:

- видатковий та прибутковий касові ордери (для реєстрації факту

вибуття/надходження готівкових коштів, пов'язаних з фінансовими інвестиціями);

– виписка з розрахункового рахунку (відображення інформації про витрати, що виникли в результаті здійснення фінансових інвестицій; інформація про отримання доходів від реалізації інвестицій, у тому числі зарахування процентів, дивідендів та інших видів доходів);

– накладна (реєстрація факту передачі активів/обміну активів на об'єкти права);

– акт приймання-передачі ОЗ (відображення факту передачі/обміну ОЗ на об'єкти права);

– договір про відкриття рахунку та договір на депозитарне обслуговування;

– виписка з рахунку у цінних паперах (у випадку цінних паперів, випущених в бездокументарній формі);

– сертифікат цінних паперів (у випадку цінних паперів, випущених в документарній формі);

– виписки з реєстру біржових угод;

– довідка бухгалтерії;

– розрахунок бухгалтерії [30, 31].

Первинні документи є основним джерелом інформації, в якому відображається факт здійснення операції та, на підставі якого, бухгалтер може здійснити бухгалтерське проведення; ведення таких документів є обов'язковим і надає можливість здійснювати контроль та оброблення даних.

Хоча й прийнято вважати, що фінансові інвестиції здійснюються за допомогою безготівкових розрахунків та фінансових посередників, на практиці все ж використовують реальні активи та нематеріальні активи, які використовуються для обміну на цінні папери та частки у статутному капіталі. Подібні ситуації більше всього зустрічаються при створенні дочірніх підприємств, коли до статутного капіталу будуть вноситися основні засоби, запаси, інші матеріали та нематеріальні активи, а також при створенні

спільних підприємств, у тому числі тих, які задіяні в сільському господарстві, для яких найбільш частішим є внесення паю.

Тому документування таких операцій є важливим як з боку інвестора, який передає/вносить капітал, виражений у подібній формі, що несе за собою здійснення обліку в частинні їх вибуття та реєстрації факту отримання відповідних фінансових інструментів, оцінка та відображення яких повинні здійснюватися за собівартістю, й, бути об'єктивно оцінені, без допущення помилок. Разом з реєстрацією таких операцій повинен відбуватися аналітичний облік за кожною такою фінансовою інвестицією [32-33].

1.3 Особливості здійснення контролю за фінансовими інвестиціями

Після здійснення обліку будь-якої господарської операції, з плином часу потребується проведення контрольних заходів щодо перевірки об'єктів обліку стосовно виявлення відхилень, помилок та порушень законодавства з метою їх усунення та подальшого недопущення. Контроль виступає комплексом дій, направлених на виявлення, запобігання та усунення відхилень, фактів і помилок з метою збереження та раціонального використання ресурсів [13].

Своє відображення контроль знаходить і в обліку: маючи достатню кількість господарських операцій, які реєструють факти вибуття, передачі, списання тих чи інших об'єктів, важливим є питання відстеження та перевірки законності та раціональності їх здійснення. В бухгалтерському обліку фінансових інвестицій, контрольні заходи можна здійснити за допомогою певного набору перевірок, які в залежності від обраного управлінського рішення, рівня довіри до внутрішнього облікового складу та організаційної структури (розмірів та наявних відділів/підрозділів на підприємстві) можуть бути як внутрішніми, так і зовнішніми, але в загальній системі можуть бути виражені у декількох видах (рис. 1.5) [34-36]. Як можна побачити з представленого рисунку, основна частина перевірок здійснюється безпосередньо на підприємстві, за випадком тих ситуацій, коли буде

прийнято рішення про залучення сторонніх осіб для здійснення контролю.

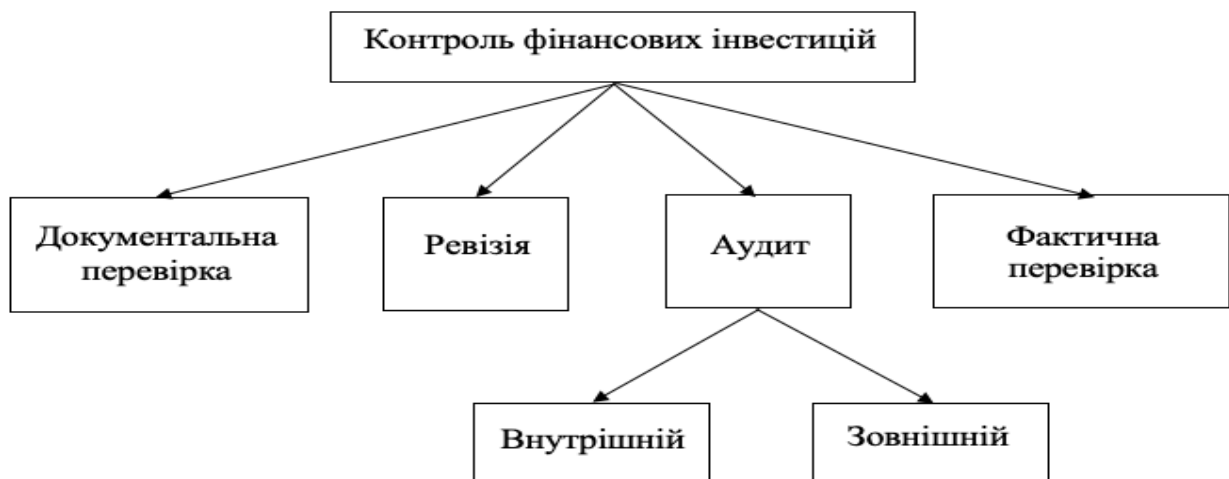

Рис. 1.6. Схема форм контролю в обліку фінансових інвестицій

Характерною особливістю документальної перевірки є те, що вона здійснюється на всіх етапах контролю операцій з фінансовими інвестиціями та виступає основною формою здійснення перевірок при проведенні ревізії та аудиту. Фактична перевірка в контролі операцій з фінансовими інвестиціями виступає додатковою формою перевірки, яка застосовується як при проведенні ревізії, так і аудиту.

Основним прийомом фактичної перевірки фінансових інвестицій виступає інвентаризація, яка може бути доповнена обстеженням та службовим розслідуванням. Здійснюючи інвентаризацію фінансових інвестицій слід враховувати таку особливість: цінні папери, у своїй більшості, мають бездокументарну форму, тому фактична перевірка частково переходить в документальну. Але, у випадку таких фінансових інструментів як ощадний (депозитний) сертифікат, вексель, форвардний контракт чи будь-який інший фінансовий інструмент, укладений в документарній формі проведення інвентаризації є обов'язковим [34, 30, 37].

На відміну від ревізії та аудиту, які прийнято проводити постфактум, тобто, коли операції вже завершені, інвентаризацію прийнято здійснювати систематично та відповідно до складеного плану; обов'язковим є її

проведення на етапі поточного контролю, з метою встановлення наявності цінного паперу/фінансового інструменту [38]. Інформаційне забезпечення контролю фінансових інвестицій є можливим за рахунок проведення дій, пов'язаних з запитанням інформації щодо:

- встановлення реальності реєстрації цінних паперів;
- встановлення наявності документів, підтверджуючих відкриття рахунку та укладення угоди про зберігання цінних паперів в депозитарній установі;
- запиту документів, які засвідчують права власності на цінні папери;
- отримання виписок з розрахункового рахунку;
- запиту прибуткових та видаткових ордерів, пов'язаних з фінансовими інвестиціями;
- отримання бухгалтерських довідок та розрахунків щодо фінансових інвестицій;
- отримання інформації про укладені угоди щодо купівлі-продажу цінних паперів;
- запит актів інвентаризації цінних паперів, отриманих в результаті проведених планових інвентаризацій [13, 39, 38].

Документальна перевірка повинна здійснюватися на всіх стадіях контролю фінансових інвестицій та буде проявлятися в:

- перевірці відповідності рішень облікової політики в частині фінансових інвестицій законодавству та особливостей обліку, прийнятих на підприємстві;
- перевірці відповідності документів, встановленим формам та зразкам;
- перевірці правильності реквізитів, наявності підписів, штампів, печаток, виправлень;
- перевірці форми та валюти оплати;
- встановленні відповідальних за рух та оформлення документів, що

супроводжують облік фінансових інвестицій;

- встановленні наявності документів, які засвідчують рішення керівництва щодо придбання та/або продажу фінансової інвестиції;

- перевірки правильності оформлення документів, що засвідчують вибуття/передачу активів в обмін на об'єкти права;

- встановленні правильності відображеної інформації про фінансові інвестиції в первинних документах в частині використовуваних рахунків та строків утримання;

- отриманні та перевірки документів, що підтверджують укладені угоди щодо послуг, які надаються у зв'язку з здійсненням фінансових інвестицій та порядку дотримання їх умов;

- встановленні правильності проведення попередніх інвентаризацій законодавству та розробленим інструкціям, заповнення та оформлення результатів перевірки фінансових інвестицій;

- перевірки правильності розрахунку собівартості фінансових інвестицій та наявності відповідних підтверджуючих документів;

- встановленні достовірності та перевірки правильності первісної оцінки та оцінки на дату балансу;

- отриманні документів, які підтверджують законність застосовуваного методу обліку та пояснень законності причин його обрання;

- встановленні наявності підтверджуючих документів, що дають право на збільшення/зменшення вартості інвестиції, внаслідок отримання дивідендів, процентів/збитків та зростання/зменшення вартості фінансового інструменту;

- здійсненні перевірки щодо активів, які вибули в обмін на об'єкти права: законність здійсненої операції, правильність оформлення документів, достовірність даних обліку, правильність віднесення на рахунках обліку, співставлення з даними аналітичного обліку; наявність документів, підтверджуючих передачу та приймання активів;

- зіставленні даних відомостей, журналів та статей балансу з

обліковими даними за рахунками обліку фінансових інвестицій;

- здійсненні перевірки бухгалтерських розрахунків щодо правильності обчислення премії та/або дисконту, процентів за депозитами, балансової вартості при застосуванні методу участі в капіталі;

- перевірці правильності та відповідності відображення операцій з вибуття або продажу фінансових інвестицій;

- встановленні правильності і законності переведення фінансової інвестиції з довгострокової в поточну та правильності обліку фінансової інвестиції як еквівалентів грошових коштів;

- порівнянні та встановленні достовірності даних, зазначених в фінансовій звітності даним бухгалтерського обліку та документам, отриманим від об'єктів інвестування [30-34, 37-38].

Для розуміння відмінності між ревізією та аудитом, слід наголосити на тому, що обидві форми перевірки включають як прийоми документального контролю, так і фактичного, але ревізія має ціль виявлення та документування порушень в обліку, встановленні відповідальних осіб та осіб, що винні в порушенні шляхом перевірки та співставлення фактів з нормами чинного законодавства за для покарання виявлених осіб та ліквідації виявлених порушень шляхом доведення результатів перевірки до керівництва та правоохоронних органів [36]. Натомість аудит, в загальному, виступає таким видом перевірки, який направлений на об'єктивний та всеохоплюючий розгляд фінансових інвестицій як об'єкта перевірки, за результатами якої буде наданий висновок (рекомендації), які керівництво має на меті використати за для усунення недоліків чи суттєвих порушень та сприянню розвитку й ефективності функціонування. Для досягнення останнього, в аудиті фінансових інвестицій додатковим інструментом виступає економічний аналіз, за допомогою якого вдається встановити основні ризики, які впливають на управління фінансовими інвестиціями, а також доцільність та ефективність вкладень у той чи інший об'єкт; визначити темпи, обсяги та структуру позитивних чи негативних грошових потоків на

етапі підготовки чи вже після здійснення інвестицій.

Звертаючись до аудиту, як форми контролю, слід враховувати той факт, що він несе в собі консультаційний характер, зокрема, внутрішній аудит є більш застосовуваний на підприємствах, які мають у своєму підпорядкуванні декілька дочірніх компаній, структурних підрозділів, філій, характеризуються розгалуженою структурою управління, тобто, мають достатньо коштів та мотивації для утримання додаткового підрозділу, який буде здійснювати незалежний внутрішній контроль за об'єктами перевірки. Такий підрозділ буде здійснювати свої функції на постійній основі, тобто, окрім безпосереднього здійснення перевірок, він буде здійснювати й безперервне відслідковування за дотриманням впровадження наданих рекомендацій чи дій по усуненню недоліків; надання інформації для оцінки ефективності прийнятих рішень. У протизвагу внутрішньому аудиту, зовнішній буде здійснюватися за рішенням власника (керівництва) підприємства і таким перевіркам властиво проведення 1-2 рази на рік; проводяться при закінченні періоду щоб здійснити підтвердження даних фінансової звітності чи з метою отримати об'єктивну думку [31, 39-40].

Висновки до першого розділу

1. В ході розгляду такої категорії як «фінансові інвестиції» було встановлено, що фінансові інвестиції виступають однією з форм прояву процесу інвестування, основним способом здійснення яких виступає вкладення наявного капіталу в фінансові інструменти різного виду.

2. Розгляд дефініції «фінансові інвестиції» надав інформацію про те, що трактування даного поняття не є однозначним, оскільки, в одній половині воно розглядається як частина балансу суб'єктів господарювання та визначена активом; інша частина, як науковців, так і законодавчих актів розглядає дану дефініцію з точки зору інвестиційного процесу та визначає її як певні операції чи комплекс дій, які здійснюють певні суб'єкти за для власних вигід.

3. Встановлюючи основні аспекти організації обліку вдалося виокремити ряд нормативно-правових документів, які на неї впливають та здійснити розгляд їх основних положень. Вивчаючи законодавчу базу можна побачити, що визначення високоліквідних активів майже не представлено в документах, які дійсні на даний час. Але, в існуючих, можна виокремити, що високоліквідними є «грошові кошти в касі та на рахунках, у тому числі депозити до 1 року та цінні папери під гарантію держави». Тому, вважаємо, що питання «еквівалентів» потребує уточнення чи виключення.

4. Характерною особливістю визначено те, що прямої класифікації в розглянутих документах не надається, проте, вона, опосередковано, присутня в Методичних рекомендаціях до фінансової звітності та використовується в подальшому в усіх супутніх регулюючих документах. Розглянуто особливості обліку за допомогою плану рахунків та визначено основні первинні документи, що забезпечують облік фінансових інвестицій.

5. Здійснено визначення ролі контролю та його основних форм прояву в управлінні фінансовими інвестиціями; розглянуто особливості кожної з форм перевірок, які використовуються суб'єктами господарювання для здійсненні внутрішнього контролю, у тому числі за допомогою проведення зовнішніх перевірок та встановлено відмінності між ними. Виокремлено основу здійснення перевірок та розглянуто дії, які проводяться з метою здійснення контролю за фінансовими інвестиціями.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

2.1. Фінансово-економічна характеристика ПП «Авіа-Стиль»

Приватні підприємства виступають особливою формою підприємств, які не мають чітко визначеного закону, який би регулював їх діяльність; створення і функціонування, відбувається за рахунок приватної власності, а особливості взаємодії між засновниками та учасниками потребують індивідуального визначення умов взаємодії за допомогою договорів чи статуту. Приватне підприємство «Авіа-стиль» було засновано Понікаревичем Олександром Миколайовичем. Юридична та поштова адреса підприємства: 52005, Дніпропетровська область, Дніпровський р-н, смт Слобожанське, вул. Дружби 1.

Види економічної діяльності, які здійснює ПП «Авіа-Стиль» відповідно до КВЕД:

- 01.61 допоміжна діяльність у рослинництві (є основним видом діяльності);
- 46.90 неспеціалізована оптова торгівля;
- 52.23 допоміжне обслуговування авіаційного транспорту;
- 77.35 надання в оренду повітряних транспортних засобів.

Серед видів діяльності, які є основним джерелом отримання доходів, можна виокремити:

- а) виконання авіахімробіт в сільському, лісовому господарстві та фермерських ділянках на території Дніпропетровської області та інших областях України;
- б) надання послуг з перевезення вантажів;
- в) надання в оренду повітряних транспортних засобів;
- г) комерційна діяльність щодо укладання договорів (угод).

З моменту прийняття рішення про створення авіакомпанії і до цього часу основні зусилля були спрямовані на збільшення кількості авіаційного

транспорту, його відновлення та модернізацію, надання послуг у відповідній сфері.

В Україні на цей час виконують авіаційно-хімічні роботи велика кількість авіакомпаній, як державних так і приватних, але практично, як конкурентів їх можна розглядати не більше 10-ти : ТОВ «ДРОН ЦЕНТР АГРО»; ТОВ «АГРОДРОН СЕРВІС»; ДАК «Херсон-Авіа», ТОВ «РАК «Універсал-Авіа», ПП «Полтававіа», ПП «Юніком Авіа», ПП «Проскурів Авіа», АК «АгроавіаДніпро та інші.

Основними конкурентами для авіакомпанії є також мотодельтапланеристи та власники малої авіаційної техніки. Конкурентоспроможність цієї категорії визначається низькою собівартістю робіт, що є результатом без ліцензійної діяльності, недотримання правових і екологічних норм, використання не сертифікованої техніки. Головною перевагою ПП "Авіа-Стиль" перед конкурентами є те, що основні наявні об'єми робіт будуть виконуватись для постійних замовників, з якими уже склалися тісні стосунки.

Діючі на території України авіакомпанії не можуть в повній мірі забезпечити попит потреб в авіапослугах в широкому асортименті наданих послуг, якість обслуговування за значно низькими цінами. Особливо питання обслуговування за низькими цінами актуальне сьогодні коли при зростанні цін на авіаційне паливо необхідно втримати собівартість обробки сільськогосподарських угідь на тому ж рівні; всі основні роботи намічаються на кінець березня-початок жовтня.

На далі, за для формування загального уявлення про фінансовий стан ПП «Авіа-Стиль», здійснюємо розгляд змін в частині активів підприємства, оскільки, вони виступають основними показниками управління власним капіталом. Основними складовими активу виступають необоротні та оборотні активи, – можуть свідчити про тип підприємства, – виробниче, торгове, посередницьке та інші, - в залежності від обсягів та/або наявності певних видів активів.

Провівши аналіз показників активу ПП «Авіа-Стиль» за аналізований період з 2017 по 2021 рр., ми спостерігаємо несуттєве зростання загальної кількості активів на суму 19,7 тис. грн. або на 3,1%. Основними статтями, що сприяли зміні обсягу балансу, в частині необоротних активів, – питома вага яких зменшилася на 3,84%, – були основні засоби, знос яких протягом всього періоду збільшився на суму 8,4 тис. грн. або на 12,33% та за рахунок зменшення кількості довгострокових інвестицій на суму 12,3 тис. грн. або на 4,2%. В частині оборотних активів спостерігається відсутність будь-яких запасів та дебіторської заборгованості, у зв'язку з чим, основна стаття, яка чинить суттєвий вплив на зміну показників балансу, - «Гроші та їх еквіваленти», - значення якої, за аналізований період, були найвищими у 2020 р., й сягнули 411 тис. грн., за рахунок їх збільшення на суму 223 тис. грн., їх найбільш суттєве зменшення у сумі 130,21 тис. грн. спостерігається в наступному 2021 р.; загалом, дана стаття відображає збільшення ліквідних активів ПП «Авіа-Стиль» на суму 33 тис. грн. або на 13,02% (Додаток А).

Аналіз показників пасиву, в першу чергу, спрямований на визначення основних джерел формування капіталу підприємства та його фінансової незалежності. Для встановлення даної інформації проводиться аналіз власних та позикових коштів; найбільш прийнятним та потенційно привабливим вважається ситуація, коли пасив підприємства або, - як його ще називають, - капітал підприємства, сформований повністю за рахунок власних коштів або ж був сформований у пропорції 80/20, де 80% – це власні кошти, а 20 позиковий капітал. У випадку суттєвого переважання позикового капіталу над власними коштами, можна говорити про залежність підприємства від сторонніх осіб, підприємств чи організацій, що не є позитивним, оскільки підприємству доводиться більшу частину (у деяких випадках, майже всю) отриманого прибутку повертати кредиторам, що значно ускладнює маневреність та спроможність стабільно функціонувати.

У випадку ПП «Авіа-Стиль» аналіз пасиву показав, що в підприємства відсутні будь-які види боргових зобов'язань, тобто, воно функціонує

виключно за рахунок власного капіталу. Основних джерелом змін власного капіталу є нерозподілений прибуток. Впродовж аналізованого періоду він зазнав найбільшого збільшення на суму 222,99 тис. грн. або на 39,69% у 2020 р. порівняно з 2019 р., що було спричинено зростанням чистого прибутку. Зареєстрований (пайовий) капітал ПП «Авіа-Стиль» впродовж аналізованого періоду не зазнавав змін. В загальному плані, власний капітал збільшився на суму 19,7 тис. грн. або на 3,1% (Додаток Б).

Основна діяльність ПП «Авіа-Стиль» полягає в наданні допоміжних послуг у рослинництві: зрошування полів, допомога при зборі урожаю та інше. Оскільки основними засобами виступають повітряні судна, в більшій частині, гелікоптери, то найбільша частина собівартості складається з палива, це, в свою чергу, має суттєвий вплив на результати діяльності ПП «Авіа-стиль».

Провівши аналіз статей звіту про фінансові результати, спостерігаємо неоднозначну карту: впродовж всього аналізованого періоду з 2017 по 2021 роки ПП «Авіа-Стиль» 3 з 5 періодів отримувало збиток. Перший з них – це 2018 р., коли було зафіксовано збиток на суму 53,9 тис. грн., що, перш за все, викликано зростанням вартості палива по всьому світі. Характерних є те, що можна чітко прослідкувати кореляцію собівартості та ціни на паливо, для прикладу: за рахунок того, що за 3 квартали 2017 р., – доки ціни на паливо знаходилися на прийнятному рівні, - була можливість надавати послуги, й, це позитивно відобразилося на результаті діяльності, що склав 237,6 тис. грн.. А, зростання цін на паливо, починаючи з 4 кварталу 2017 р., й, більшу частину 2018 р. призвело до: по перше – зменшення замовлень, по друге – зростання собівартості, що призвело до утворення операційного збитку та від'ємного результату діяльності за підсумком 2018 року. Через ту саму причину, у 2019 та 2021 році було отримано збиток. Разом з тим можемо спостерігати зростання інших операційних витрат, що за аналізований період збільшилися на суму 23 тис. грн. або на 71,88%. В цілому, незважаючи на те, що 2 з 5 аналізованих періоди, - 2017 та 2020 роки, - відображають

позитивний результат, що повністю покриває отримані збитки, маємо констатувати отримання збитків, які у 2021 р. порівняно з 2017 р. зменшили фінансовий результат на 154,8% або на 367,81 тис. грн. та вказати на скорочення обсягів чистого прибутку за аналізований період (Додаток В).

Наступним кроком є оцінка фінансової стійкості ПП «Авіа-Стиль» за аналізований період, що має на меті встановлення джерел формування капіталу, напрями та ефективність його використання.

Від так, за аналізований період, з 2017 по 2021 рр., можемо спостерігати повну незалежність підприємства від інших суб'єктів господарювання, оскільки спостерігаємо відсутність будь-яких кредитів та заборгованостей, за рахунок того, що капітал на 100% сформовано з власних коштів. Далі можемо спостерігати, що оборотні активи повністю забезпечені власними коштами, основу яких складає нерозподілений прибуток, при цьому частка грошових коштів складає 28% на кінець 2021 року та відображає її приріст на 12,32%.

Аналізуючи необоротні та оборотні активи ми спостерігаємо скорочення частки основних засобів, зростання частки їх зносу на 4,09% та 7,29% відповідно. Зростає й кількість оборотних активів по відношенню до необоротних з 0,66 у 2017 р. до 0,78 у 2021 р., що спричинено зростанням грошових коштів, й, майже незмінним обсягом основних засобів (Додаток Д).

Для більшої кількості підприємств найбільш позитивним моментом є зосередження оборотних активів в таких ліквідних об'єктах як грошові кошти та запаси, оскільки саме вони відповідають таким критеріям. Водночас, це є релевантним не для всіх підприємств. На прикладі ПП «Авіа-Стиль» ми можемо побачити, що, за результатами оцінки ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів підприємство має високий рівень ліквідності, що досягається за рахунок відсутності зобов'язань та позикових коштів, за якими необхідно повертати проценти. Окрім того, виробничий процес побудований таким чином, що необхідність у формуванні запасів відсутня, а дебіторська заборгованість не виникає, тому

основним джерелом ліквідності виступають грошові кошти. Тобто, можемо сказати, що зростання високоліквідних активів з 253,2 тис. грн. у 2017 р. до 286,18 тис. грн. або на 13,02% у 2021 р. є позитивним, оскільки має свідчити про збільшення можливостей підприємства, в частині: моментальної оплати та швидкого виконання зобов'язань чи, недопущення їх прострочення/накопичення.

У той же час, ми спостерігаємо скорочення оборотності оборотних активів. З одного боку, можемо сказати, що це свідчить про погіршення справ та необхідності залучення додаткових коштів для обслуговування обороту. З іншого, ми бачимо, що: 2019 та 2020 роки, коли середньорічна вартість оборотних активів є високою, – відображено в зростанні на 56,33%, – виключно за рахунок накопичення коштів у 2020 р., через невизначеність майбутніх подій та за для забезпечення себе ліквідними ресурсами, в результаті чого зростає тривалість одного обороту оборотних активів з 19 днів у 2017 р. до 27 та 26 днів відповідно.

Але, необхідно й зважати на те, що ці періоди є найбільш позитивними для підприємства, в частині обсягу чистого доходу; оскільки виробничий процес не є безперервним, й залежний від сезонності сільськогосподарських робіт, то зростання тривалості обороту оборотних активів не має достовірного відображення ситуації. Тому, здійснивши зміну, – усереднення середньорічної вартості оборотних активів у 2019 та 2021 роках, – можемо говорити про те, що в період з 2017 р. по 2019 р. включно, тривалість обороту знаходилася б в межах: від 17 до 19 днів. Саме тому, більш об'єктивним було сказати, що коштів для обслуговування обороту на період 2020 - 2021 роки достатньо, а, враховуючи зменшення обсягу чистого доходу, що напряду пов'язано з зменшення наданих робіт, послуг через високий рівень цін на паливо, то зростання тривалості обороту є скоріш закономірним, ніж таким, яке б могло свідчити про неефективність використання наявних ліквідних активів (Додаток Е).

Провівши аналіз ділової активності ПП «Авіа-Стиль» ми спостерігаємо

негативну ситуацію за всіма показниками, що викликано суттєвим зниженням обсягу чистого доходу у 2021 році, тим самим скоротивши коефіцієнт обертання капіталу на 35%, коефіцієнт обертання оборотних активів на 50,33%. При цьому, незважаючи на те, що з 2017 по 2020 роки ми могли спостерігати зростання фондівдачі необоротних активів, при умові їх рівномірного зносу, але, станом на кінець 2021 року, ми вже можемо спостерігати скорочення фондівдачі до 8,81 грн або на 20,59% за аналізований період (Додаток Ж).

Визначення фінансового стану ПП «Авіа-Стиль» було проведено за допомогою комплексної (рейтингової) оцінки фінансового стану, – за тими показниками, які можливо було визначити, – за допомогою якої довелося встановити, що фінансовий стан оцінюється як середній, й, відповідно до рейтингу, відноситься до типу В (2,5-4,5). Одночасно з цим, бачимо що найбільше значення, якого вдалося досягти, з точки зору інтегрованого показника, – 4,3, що свідчить про потенційні можливості для покращення фінансового стану; при цьому, в найбільш негативні періоди 2018 та 2021 роки інтегрований показник не зменшувався нижче 4,03, тобто, знаходився на прийнятному для підприємства рівні, незважаючи на негативні фактори (Додаток З).

2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства

При організації обліку керівництво ПП «Авіа-Стиль» керувалося Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», у зв'язку з чим було обрано наступний варіант організації бухгалтерського обліку – це створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером. Ще на початку свого функціонування така форма організації була прийнятною оскільки директор підприємства розраховував на подальший розвиток та розширення підприємства, бажаючи при цьому здійснювати повний контроль за діяльністю підприємства.

Перш за все, така форма організації дозволила підприємству чітко налагодити процес обміну та реєстрації інформації, тим самим утворити ефективну систему інформаційного забезпечення для керівництва. Також, основною перевагою є те, дана форма не потребує суттєвих змін в організації, у випадку збільшення штату обліковців та передбачає наявність відповідального за процесом обліку.

На даний момент, організація обліку побудована таким чином, що весь процес обліку покладається на головного бухгалтера, що, одного боку, може здаватися великим навантаженням, але автоматизація процесів за рахунок використання програми «BAS Бухгалтерія», дозволяє рівномірно розподілити навантаження та здійснювати оброблення інформації за менший період часу, ніж при документальному веденні обліку. Окрім того, в організації облікового процесу беруть участь і керівники підрозділів та відповідальні особи, які складають первинні документи, які, у тому числі, включають розрахунки, що безпосередньо впливають на формування собівартості робіт, з подальшим їх переданням у бухгалтерію та складає ту незначну частину документації, яка ведеться у паперовому вигляді.

Обов'язки та права бухгалтерської служби закріплені у відповідному положенні, затвердженому директором підприємства; права та обов'язки головного бухгалтера закріплені в посадовій інструкції, відповідно до яких, останній має компетенції здійснювати розпорядження та вказівки, обов'язкові для виконання всіма підрозділами підприємства. Всі положення та посадові інструкції ґрунтуються на відповідних законодавчих нормах та законах. Оскільки на підприємстві бухгалтерія приймає на себе обов'язки та права не лише щодо організації, ведення та здійснення бухгалтерського обліку, а й виконує функції та завдання фінансового підрозділу, для аналогічних підприємств з таким підрозділом, до обов'язків головного бухгалтера, окрім основних функцій входять й обов'язки з питань виконання економічного аналізу діяльності підприємства, безпосередньої взаємодії з фінансовими потоками підприємства, відповідним прийняттям рішень та

безпосереднім контролем за використанням фінансових ресурсів, але остаточне рішення залишається за директором підприємства.

Особливістю обліку на підприємстві є те, що в нього: відсутня каса, тобто, на підприємстві не здійснюються касові операції, не ведуться відповідні відомості та касова книга, відсутній касир, – це, в свою чергу, значно полегшує роботу головного бухгалтера, оскільки не виникає необхідності в побудові контролю за касовими операціями, безпосередньо касою та перевіркою правильності ведення обліку на цій ділянці. Окрім того, це дозволяє не збільшувати адміністративні витрати підприємства, через збільшення штату працівників. Ще одним послабленням, виступає відсутність обліку податку на додану вартість, оскільки підприємством було обрано третю групу платників єдиного податку та ставку у розмірі 5% доходу. Це дозволяє не здійснювати облік ПДВ та податкових накладних, й, не здійснювати відповідних перерахувань до бюджету, що суттєво вплинуло б на кількість операцій, які необхідно було б здійснювати бухгалтеру та виникла б необхідність у залученні додаткового бухгалтера, оскільки навантаження на головного бухгалтера вже було б суттєвим.

За для встановлення відповідності між кількістю облікового персоналу, який складається тільки з головного бухгалтера, та нормативним показником кількості бухгалтерського штату, який розраховується відповідно до формули:

$$Ч = \frac{Tз}{\Phi} * K * Kкпз, \quad (2.1)$$

де Ч – нормативна чисельність працівників, осіб;

Tз – загальна трудомісткість типових робіт, та становить 2376 людино-годин;

Φ – річний фонд робочого часу 1 працівника, що становить 1987 години;

K – коефіцієнт, запланованих невиходів працівників з показником 1,15;

Ккпз - коефіцієнт, питомої ваги робіт з бухгалтерського обліку та звітності, виконуваних за допомогою ПЕОМ. Коефіцієнт автоматизованості робіт підприємства оцінений як 1,2.

Відповідно до даних нормативне значення працівників бухгалтерської служби складає 2 особи ($Ч=2376/1987*1,15*1,2=1,65$), що не відповідає наявному обсягу бухгалтерів на підприємстві.

Тобто, у відповідності, з потребами бухгалтерської служби та подальшим розширенням доречним є ввести до штату ще одного бухгалтера на повну ставку або на не повний робочий день з метою усунення суттєвого навантаження на головного бухгалтера вже зараз та в подальшому.

Організація документообігу на підприємстві покладається у тому числі й на бухгалтерію, де зберігається та обліковується основна документація підприємства, відповідно до графіків документообігу, з урахуванням особливостей прийняття, передавання та передачі в архів.

2.3 Стан обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями

В системі управління фінансовими інвестиціями будь-якого підприємства на сучасному етапі розвитку, особлива увага завжди приділяється способам обліку, відображення та контролю. Їх основою виступають різного роду документи та інформація, яку використовують для своїх потреб відповідні користувачі.

Важливо, що інформація задіяна в управління фінансовими інвестиціями, базується на фінансовій звітності суб'єкта та дозволяє формувати загальне уявлення про стан, загрози та перспективи діяльності підприємства. Облік та інформація про фінансові інвестиції мають циклічний характер: зміни у фінансовій звітності одного суб'єкта автоматично можуть призводити до змін в іншого, у тому числі, якщо ці суб'єкти є пов'язаними, – спрощено цей процес можна представити у вигляді схеми, представленої на рис. 2.1. [41].

Рис. 2.1. Схема впливу змін у фінансовій звітності

На даному етапі, бухгалтерський облік суб'єктів регламентується розглянутими раніше нормативно-правовими актами, а відображення інформації є можливим завдяки своєчасній реєстрації господарських операцій на відповідних рахунках та відображенні результатів цих операцій у регістрах та звітності

Дані у фінансовій звітності щодо фінансових інвестицій виступають кінцевим результатом облікових дій та контрольних заходів щодо перевірки інформації, що представлена про фінансові інвестиції та відображаються у відповідних статтях фінансової звітності, тому знання того, як формується та перевіряється інформація на практиці є важливим. Необхідним є розглянути, яким чином відбуваються формування та перевірка інформації на відповідних рахунках та субрахунках.

Законодавство пропонує довгострокові фінансові інвестиції розцінювати як «фінансові інвестиції на період більше одного року, а також усі інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент». Під такі інвестиції підпадають інвестиції у або отримання прав через придбання:

- цінні папери та позики інших підприємств;

- облігації гарантовані державою;
- статутний капітал інших підприємств [28].

Планом рахунків для обліку довгострокових фінансових інвестицій передбачено рахунок 14 з відповідною назвою «Довгострокові фінансові інвестиції», призначення якого полягає в «узагальненні інформації про наявність та рух довгострокових інвестицій (вкладень) у цінні папери, статутний капітал інших підприємств, створених на території країни та за кордоном, тощо».

Для аналітичного обліку «Довгострокових фінансових інвестицій» в Плані рахунків передбачені наступні субрахунки:

- 141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі»;
- 142 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам»;
- 143 «Інвестиції непов'язаним сторонам» [29].

Кожен з наведених видів інвестицій має свої особливості визначення. Найбільш поширеним методом обліку довгострокових фінансових інвестицій (на даний момент суттєвих альтернатив для обліку інвестицій досі не представлено), виступає метод участі в капіталі.

Для таких інвестицій, що обліковуються з його допомогою не є характерним:

- здійснення обліку на дату балансу, що відображаються за справедливою вартістю;
- здійснення обліку на дату балансу, що відображаються за амортизаційною собівартістю.

Відповідно до статей балансу 1030 «Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі» та 1035 «Інші фінансові інвестиції» виділяють та відображають наступні види довгострокових фінансових інвестицій:

- Фінансові інвестиції в асоційовані підприємства;
- Фінансові інвестиції в дочірні підприємства;

- Фінансові інвестиції у спільну діяльність із створення юридичної особи (спільного підприємства) [18, 22, 28].

Наступним видом виступають поточні фінансові інвестиції, які пропонують розуміти як: «фінансові інвестиції на строк до 1 року, вони можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент та можуть включати довгострокові фінансових інвестиції, погашення яких планується протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [28].

Для таких фінансових інвестицій передбачено рахунок 35 з відповідною назвою «Поточні фінансові інвестиції», на якому ведуть облік поточних фінансових інвестицій, у тому числі еквівалентів грошових коштів та депозитних сертифікатів.

Для аналітичного обліку «Поточних фінансових інвестицій» в Плані рахунків передбачені субрахунки:

- 351 «Еквіваленти грошових коштів»;
- 352 «Інші поточні фінансові інвестиції» [29].

Для відображення інформації про поточні фінансові інвестиції у Балансі використовуються статті балансу 1160 «Поточні фінансові інвестиції» та 1165 «Гроші та їх еквіваленти» [18, 28].

Оскільки на досліджуваному підприємстві всі операції здійснюються у безготівковій формі, передача основних засобів, нематеріальних активів чи запасів не є можливим, то доцільним є описати особливості ведення обліку та контролю фінансових інвестицій при наявності автоматизованого робочого місця бухгалтера. Здійснення обліку може здійснюватися за допомогою різного програмного забезпечення, яке буде відповідати вимогам підприємства, – в ПП «Авіа-Стиль» застосовують «BAS Бухгалтерія» та набір програм з пакету MS Office, – або буде надавати можливість часткової автоматизації. Облік та контроль як поточних, так і довгострокових фінансових інвестицій при безготівкових розрахунках та автоматизації обліку супроводжується запитом та обробленням інформації, яка запитується в брокера чи фінансовій установі, яка надає підприємству депозитарні

послуги, а також послуги з купівлі-продажу цінних паперів: виписка з рахунку в цінних паперах та біржових угод, які дозволяє здійснити перевірку реальності укладення угоди в частині того, які саме інвестиції були придбані чи продані, встановити їх ціну для розрахунку собівартості чи вартості реалізації та їх обсяг, наявність пов'язаності; визначення розмірів комісій за здійсненими операціями [42].

Встановивши реальність та законність операцій, встановлюється факт перерахування коштів за придбані фінансові інструменти та надані послуги за допомогою банківської виписки, дані якої вносяться до інформаційної системи за допомогою завантаження документів чи їх створення на підставі отриманих первинних документів, фіксуючи операцію проведенням, при якому за кредитом субрахунку 311 відбувається списання коштів з банківського рахунок в дебет субрахунку 685 щодо факту виконання своїх зобов'язань та взаємозаліку. Також формується бухгалтерський розрахунок для премії/дисконту (у випадку облігацій) та вартості інвестиції, яка відображається за методом участі в капіталі.

Оскільки в системі банківська виписка лише фіксує факт списання коштів, а прямого обліку інвестиційної діяльності в «BAS Бухгалтерія» не передбачено, то облік таких операцій супроводжується шляхом ручного введення операцій та кореспонденцій, які супроводжують облік фінансових інвестицій за субрахунками рахунків 14 «Довгострокові фінансові інвестиції» та 35 «Поточні фінансові інвестиції».

Для введення операції необхідним є взаємодія з довідниками «Фінансові інвестиції» та «Цінні папери» за допомогою яких можливим є заповнення всієї необхідної інформації про тип операції та об'єкт інвестування. Шляхом заповнення всіх необхідних полів: субрахунки, які використовуються по дебету та кредиту, контрагентів та договори, статті руху грошових коштів та суми, – відбувається факт реєстрації операції в системі, а данні переносяться до відповідних реєстрів, головної книги та фінансової звітності, коли вона буде сформована (рис 2.2) [42-43].

Представлена схема також виступає наявним зразком виокремлення етапів здійснення перевірки щодо законності вже здійснених операцій, здійснюваних та достовірності внесених даних, правильності заповнення реквізитів та здійснених розрахунків.

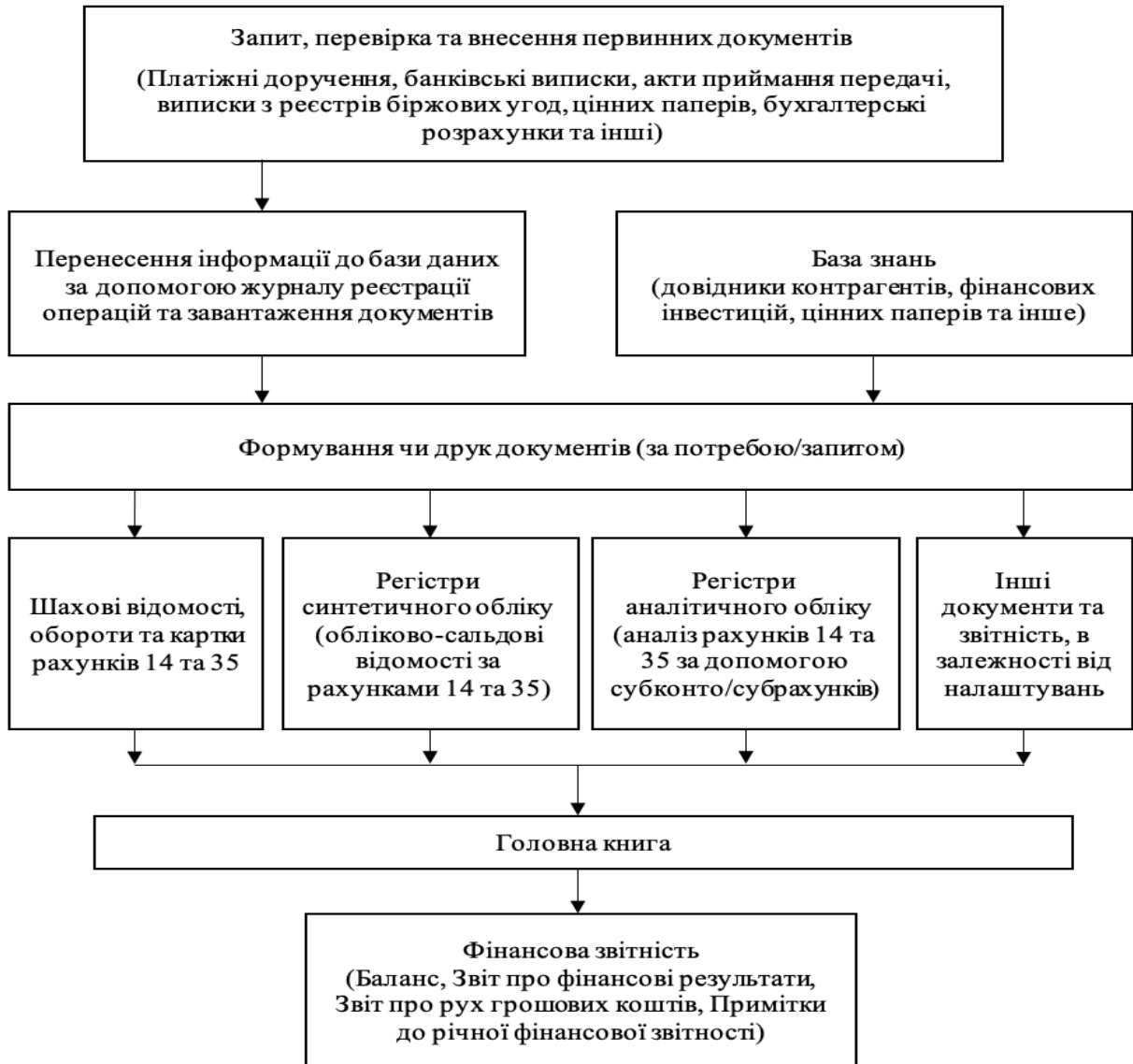

Рис. 2.2. Схема внесення записів до інформаційної системи щодо фінансових інвестицій за допомогою програмних продуктів

Оскільки інформація з первинних документів носить загальний характер, необхідно зазначити необхідність створення та ведення додаткових відомостей, для можливості здійснення аналітичного обліку кожного об'єкта вкладення, що потребує здійснення додаткових налаштувань та інтеграції

розробок у систему. Відображення інформації про фінансові інвестиції у фінансовій звітності здійснюється шляхом перенесення даних з бухгалтерського обліку до форм, представлених в НП(С)БО 1; приміток до річної фінансової звітності [18]. Заповнення даних відбувається за допомогою НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», що й визначає основні особливості та методологію обліку і відображення фінансових інвестицій та методичних рекомендацій щодо заповнення [22].

Особливістю НП(С)БО 12 є те, що наведена інформація співвідноситься з даними фінансової звітності: Баланс та Примітки до фінансової звітності. У примітках в розділі 4 «Фінансові інвестиції» відображення інформації стосовно поточних фінансових інвестицій відбувається за допомогою рядків 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 424-426, за якими наводиться уточнююча інформація щодо обсягу здійснених інвестицій, їх виду обліку та об'єкту вкладення за звітний період та на його кінець. У частині довгострокових фінансових інвестицій – 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420-423, за якими наводиться уточнююча інформація щодо обсягу здійснених інвестицій, їх виду обліку та об'єкту вкладення за звітний період та на його кінець [18, 22, 28].

Наступна звітність – Звіт про фінансові результати, в якому можна знайти узагальнену інформацію про доходи та витрати пов'язані з фінансовими інвестиціями; в примітці за номером 5 «Доходи і витрати» користувач може побачити постатейну інформацію про доходи та витрати, які відносяться безпосередньо до фінансових інвестицій за типом відносин, доходів та об'єктом інвестування, тим самим допомагає скласти загальну картину про обсяг надходжень та здійснених витрат за фінансовими інвестиціями. Додатково в можна побачити інформацію про сукупний дохід, яка є додатковим джерелом уточнення, через зміни, що відбуваються з об'єктами фінансового інвестування. В Звіті про рух грошових коштів можемо знайти інформацію, яка пов'язана з здійсненням інвестиційної діяльності в цілому й детально відображає надходження та витрачання

пов'язані з фінансовими інвестиціями [18, 28].

Здійснивши розгляд того, як на практиці здійснюється облік та контроль фінансових інвестицій ми можемо виокремити достатньо суттєві зауваження та напрямків вдосконалення, які простежується крізь всю систему обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями:

- здійснюючи перевірку правильності визначення вартості фінансового інструмента стикаємося з проблемою достовірності, своєчасності та наявності у вільному доступі інформації, яку отримуємо на запит для розрахунків, що також відображає проблему розкриття інформації емітентами, які розкривають інформацію, які, здебільшого, не мають фінансових інвестицій, тому практика відображення цієї інформації у фінансовій звітності майже відсутня;

- наявні субрахунки плану рахунків призначені для обліку поточних фінансових інвестицій не надають достовірної інформації про здійсненні фінансові інвестиції, оскільки наявні «Еквіваленти грошових коштів» не мають однозначного трактування та рекомендації щодо їх розуміння, і, суб'єктам господарювання доводиться покладатися лише на теоретичне представлення того, що можна віднести до цієї категорії, у той час, як до «інших поточних фінансових інвестицій» пропонується відносити все інше; додатково, подібне змішування призводять до того, що в Балансі не зберігається достовірність та послідовність відображуваної інформації, оскільки грошові кошти поєднуються з еквівалентами, що ускладнює розуміння фінансової звітності в частині фінансових інвестицій та є неможливим для трактування без розшифрування складових. Також це об'єднує інвестиційний процес з усіма іншими;

- відсутність виділення інвестицій як окремого виду діяльності, з відповідними субрахунками для обліку наявності фінансових інвестицій, витрат та доходів від інвестиційної діяльності, що призводить до ускладнення в обліку інвестиційної діяльності в цілому;

- способи представлення інформації про наявні випуски цінних

паперів та їх відповідні характеристики не є інформативними, через відсутність можливості оцінити їх вартість в реальному часі, здійснити порівняння з альтернативними фінансовими інструментами та неможливості визначити перспективи чи загрози для відповідного емітента;

– відсутність відповідної документації, яка б надавала детальне відображення про інвестиції для внутрішніх користувачів за об'єктами та ступенем їх ризику, відповідністю обраній стратегії, виходячи з ризиків та цілей, які є бажаними для інвестора, що сприяє зменшенню рівня контрольованості за фінансовими інвестиціями як в управлінні, так і в обліку.

Висновки до другого розділу

За результатами проведеного аналізу та досліджень показників фінансового стану ПП «Авіа-Стиль» та організації обліку та контролю маємо наступні висновки:

1. Виявлено пряму залежність між витратами підприємства та зміною вартості палива, що чинить безпосередній вплив на фінансові результати. При цьому можна з впевненістю заявити про те, що в підприємства склалася своя система протидії негативним наслідкам: відбувається збільшення рентабельності робіт за для забезпечення поточних витрат та отримання належного рівня прибутку в сезони найбільшої активності не зважаючи на позитивний чи негативний результат за підсумком звітного періоду. В підприємства є запас нерозподіленого прибутку, за рахунок якого можливе покриття збиткових звітних періодів. За допомогою комплексної (рейтингової) оцінки було встановлено, що фінансовий стан оцінюється як середній, й, відповідно до рейтингу, відноситься до рівня В. Сукупність даних відображає здатність підприємства давати позитивні результати та займати середні позиції на ринку.

2. Встановлено, що з моменту заснування й до сьогодні на підприємстві функціонує бухгалтерська служба, яка складається виключно з

головного бухгалтера, на якого покладається весь фронт робіт з обліку господарських операцій, які проводяться відповідно до посадової інструкції та «Положення про бухгалтерську службу», з відповідним дотриманням нормативно-правових актів чинного законодавства. Бухгалтерський облік автоматизовано за допомогою відповідних програмних продуктів, що зменшує навантаження на бухгалтера. Але, в ході проведення розрахунків встановлено розрахункову необхідність в залученні додаткового працівника для розвантаження головного бухгалтера.

3. Сучасного стану обліку та контролю фінансових інвестицій на базі досліджуваного підприємства свідчить про те, що наявна система не може в повному обсязі задовольнити потреби свої користувачів й потребує індивідуальних розробок та покращень в обліку та контролі; встановлено обмеженість в використанні наявних способів обліку та відображення інформації. Відсутність документації, яка б відповідала сучасним потребам обліковців та управлінського персоналу спричиняє неможливість приймати ефективні рішення та здійснювати оперативний контроль за управлінням фінансовими інвестиціями.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

3.1. Удосконалення обліку фінансових інвестицій

Нами вже було представлено основні з способів відображення інформації, яка використовується внутрішніми та зовнішніми користувачами, з метою встановлення фінансового стану суб'єкта, його перспектив та особливостей функціонування. Для отримання достовірної і прозорої інформації, щоб оцінити вкладення, для кожного виду користувачів можна розробити нові способи відображення інформації або вдосконалити вже існуючі [44, 45]. Внутрішня інформація, на яку спираються внутрішні користувачі при визначенні реального стану справ, складається з даних бухгалтерського обліку. Сьогоднішня організація обліку фінансових інвестицій піддається критиці з боку вітчизняних науковців, які, здебільшого розглядають питання пов'язані з встановленням відповідності НП(С)БО та МСБО, питання відмінності в тлумаченні фінансових інвестицій, як поняття, так і категорії в цілому; розкриття порядку обліку, у відповідності з положеннями бухгалтерського обліку, через відсутність практики як такої [46-47]. Особливої уваги зазнає проблема, яка стосується інвестиційної діяльності підприємств в цілому: відсутність окремих рахунків та відповідних субрахунків, призначених для обліку наявності інвестицій, доходів та витрат, пов'язаних з інвестиційною діяльністю. Це, у свою чергу, поєднується із проблемою наявності в представлених національних положеннях та рекомендаціях неоднозначності трактування понять, пов'язаних з фінансовими інвестиціями, їх обліком та відображенням у фінансовій звітності, що з рештою призводить до проблем достовірності інформації, яку використовують у своїх оцінках як внутрішні, так і зовнішні користувачі.

Окрім того, важливим є питання співвіднесення рівня розвитку фондових ринків зарубіжних країн, що полягає в різноманітності

представлених фінансових інструментів та їх кількості, порівняно з фондовим ринком України та його перспективи.

На думку автора, одночасно з розвитком та регуляцією фондового ринку необхідно приділити увагу проблемі, яка виникає після визначення основної термінології – методологія бухгалтерського обліку в частині повноти розкриття інформації для внутрішнього користувача, яка формується на базі рахунків бухгалтерського обліку. Дана проблема відображається в неповноті аналізу рахунків, яка виникає за рахунок недостатньо об'єктивного групування та наявних роз'яснень, що сприяє недоотриманню необхідної інформації.

В даному випадку необхідно орієнтуватися на те, що розробка переліку субрахунків для будь-яких з можливих видів фінансових інвестицій буде представлена в плані рахунків для відповідності принципу достовірності та інформативності інформації, яка виступає основним джерелом для аналізу ефективності інвестування в цілому та можливості здійснювати контроль за інвестиціями. На даний момент база представлена в НП(С)БО, в повному обсязі, не відповідає висунутим вимогам, що мали б забезпечити достовірність та інформативність обліку [48].

За для вдосконалення обліку в частині відображуваної інформації, автором пропонується підвищити інформативність рахунків, що призначені для обліку поточних фінансових інвестицій, у спосіб представлений у табл. 3.1.

Подібний спосіб відображення фінансових інвестицій направлений на мінімізацію проблем віднесення на той чи інший субрахунок завдяки розумінню об'єкта вкладення за ступенем пов'язаності, що заснований на вже діючому законодавстві, тобто, мінімізує обсяг робіт, пов'язаних з переробкою чи розробленням нових нормативно-правових актів. Досягти розуміння ступеня пов'язаності можна шляхом розроблення порядку віднесення інвестицій до «пов'язаної» чи «непов'язаної сторони». Основними критеріями, які використовуються при визначенні пов'язаної

сторони, виступають контроль та суттєвість впливу, які можна достовірно визначити при первісній та наступній оцінці фінансових інвестицій: спираючись на трактування «залежності» у Цивільному кодексі України щодо «залежних господарств» та на трактування «суттєвого впливу» у стандартах бухгалтерського обліку, ми можемо дійти висновку про те, що 20 відсотків, – це та межа, яка дозволяє без зайвих зволікань записати інвестицію до пов'язаної [49-50].

Таблиця 3.1

Запропоновані субрахунки для обліку фінансових інвестицій

Фінансові інвестиції за періодом утримання	Субрахунок	Найменування
Довгострокові	141	«Депозити»
	142	«Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі»;
	143	«Інші інвестиції пов'язаним сторонам»;
	144	«Інвестиції непов'язаним сторонам»
Поточні	351	Депозити
	352	«Інвестиції пов'язаним сторонам»
	353	«Інвестиції непов'язаним сторонам»
	354	«Інвестиції у похідні інструменти»

Окрім того, свідченням контролю та суттєвого впливу є межа часток у статутному капіталі: 20%-95%, – за умови, що їх власником є одна особа, а частки інших власників є несуттєвими, тобто, меншими за 20% та зосереджені в значної кількості інвесторів; разом з тим, зосередження прав власності у розмірі більше 50% автоматично вважається таким, що дозволяє мати владні повноваження над суб'єктом господарювання. При цьому, однією з умови суттєвості виступає можливість «участі в прийнятті рішень», що, фактично, є фактом того, що будь-яка присутність інвестора у в діяльності об'єкта обліку: купівля частки чи акції, – наявність права голосу, можливості приймати рішення, якщо інше не прописано в статуті об'єкта інвестування [50-51].

Свідченням контролю чи впливу може також виступати той факт, що більша частина як обсягу реалізації, так і собівартості формується за рахунок співпраці з одним суб'єктом, втрата відносин з яким може призвести до суттєвої втрати прибутку, погіршення фінансового становища чи банкрутства/ліквідації суб'єкта, у зв'язку з відсутністю диверсифікації контрагентів та/або ситуацією, коли суб'єкт створювався з метою задоволення потреб попередньо визначеного суб'єкта господарювання.

Одним з способів отримання непрямого контролю у світовій практиці розглядається ситуація, коли певним суб'єктом чи групою пов'язаних осіб здійснюється купівля боргових цінних паперів в обсязі, що перевищує, наприклад, 50% тим самим надаючи можливість цілком законно звернутися з вимогою до емітента з заявою про викуп облігацій, за умови наявності оферти, що може привести до дефолту та подальшої процедури банкрутства чи ліквідації, та, створити можливість для викупу цього самого емітента по значно меншій ціні, ніж була. Подібні умови функціонування ще раз повертають нас до того, що контроль за інформацією про фінансові інвестиції має не менш важливе значення ніж інша діяльність суб'єкта господарювання.

Наступним кроком при віднесенні інвестиції стане розподіл виходячи з методу обліку, оскільки в нас є чітко визначені критерії для субрахунку 142, – метод обліку участі в капіталі, – на субрахунок 143 ми будемо відносити ті фінансові інвестиції, які не використовують даний метод. У більшості випадків, даний субрахунок використовується для обліку боргових цінних паперів.

Коли фінансові інвестиції, здійснюються непов'язаним сторонам, то до цієї категорії зручно включати будь-які інші фінансові інвестиції, у відповідні об'єкти, та, які можуть бути здійснені інвестором, й, обліковувати їх на субрахунку 144. Необхідно враховувати, що інвестиції в частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю/додатковою відповідальністю та у підприємства, участь у яких посвідчує пай не

відносяться до цієї категорії, оскільки не є обґрунтованими з економічної точки зору та не підпадають під непов'язаних, через наявність контролю, у випадку останніх.

У сучасному варіанті плану рахунків, субрахунки, які пропонується використовувати для обліку поточних фінансових інвестицій, не розкривають інформацію про останні, до того ж, на практиці, досить часто виникають питання, що стосуються порядку обліку депозитів, для яких пропонується використовувати субрахунок 351 «Еквіваленти грошових коштів» та субрахунки 31 рахунку, що перш за все призводить до виокремлення депозитів, як інструменту, якому присвоюється двобічне значення: фінансова інвестиція та еквівалент грошових коштів (просто кошти); ускладнює облік депозитів з різними умовами та строками вкладення (враховуючи особливість національного законодавства, ми не можемо віднести всі види депозитів на 31 рахунок), а, у випадку останньої умови, ще й призводить до того, що для довгострокових депозитів пропонується використовувати субрахунки 143 або 184, що не є свідченням достовірності.

Разом з тим, сучасний субрахунок 351, окрім депозитів (строк погашення яких як свідчить нормативна база повинен бути до трьох місяців), включає в себе інвестиції, строк яких є меншим за 3 місяці, – включаючи акції та облігації, які планується реалізувати протягом звітного періоду, – та дебіторську заборгованість, що сприяє неоднозначності обліку та ускладнює процес обліку фінансових інвестицій, оскільки в Балансі інформація про цей субрахунок відображається разом з наявними грошовими коштами за рядком 1165, що не дозволяє здійснювати розмежування між грошима та інвестиціями. На даний момент, в умовах, коли фондовий ринок не є достатньо розвинутим та має недостатню кількість похідних фінансових інструментів ця проблема є більш менш прийнятною, оскільки відсутня необхідність в обліку цих інструментів, але у випадку стрімкого розвитку та ситуації, коли їх використання стане звичною справою, це матиме суттєвий вплив на обліковців.

Оскільки депозити є одним з способів інвестування і розглядаються у світовій практиці як один з видів фінансових інвестицій, то автором пропонується створити окремі субрахунки для обліку довгострокових депозитів, тобто, термін дії яких більше 12 місяців, й, обліковувати такі депозити на субрахунку 141 з відповідною назвою та субрахунку 351 для обліку поточних депозитів, тобто тих, термін дії яких менше 12 місяців або тих, які будуть погашені впродовж 12 місяців. Це дозволить розмежувати інвестиційну діяльність з операційною та створить умови для практики обліку фінансових інвестицій на відповідних для них рахунках, зменшить непорозуміння в порядку віднесення.

Враховуючи те, що облік інвестицій за методом участі в капіталі не можна застосовувати по відношенню до часток в статутному капіталі ТОВ, акцій та товариств, участь у яких посвідчує пай, період утримання яких менше 12 місяців, тоді ми приходимо до логічного висновку про те, що подібні інвестиції, виходячи з обсягу владних повноважень, які отримує їх власник, витрат, стратегії та оцінки на дату балансу у короткостроковому періоді доцільно обліковувати на запропонованому субрахунку 352, а всі інші, тобто ті, які не підпадають під критерії визначення пов'язаної особи, згідно чинного законодавства і не є похідними фінансовими інструментами обліковувати слід на субрахунку 353.

Незважаючи на те, що ринок похідних фінансових інструментів не є достатньо розвинутим, все ж існує можливість хоча б часткового їх застосування: укладання ф'ючерсних контрактів на курс валют, форвардні контракти у сільському господарстві, – це створює потенційну можливість для подальшого розвитку інфраструктури, саме тому наявність такого субрахунку надає можливість вести достовірний облік інвестицій інвестиційним фондам та страховим компаніям, які використовують план рахунків розроблений для суб'єктів господарювання, що не є банками та державними підприємствами.

3.2 Удосконалення способів відображення інформації про фінансові інвестиції у фінансовій звітності та реєстрах обліку

Наступний елемент, якому надають мало уваги, а саме тому, до нього пропонується здійснити зміни, чи точніше, надати пропозиції щодо способу відображення інформації, яка буде сприйматися як внутрішніми, так і зовнішніми користувачами – це примітки до фінансової звітності, – за допомогою ним користувачі можуть отримувати уточнюючу інформацію про зміни у фінансовому стану та інформацію достовірну інформацію про об'єкти вкладення. Основна роль приміток, на зараз, зводиться до внесення якихось незначних уточнень або ж коригування змін минулих періодів, наприклад, переоцінка вартості основних засобів. Насправді ж, примітки мають прихований зміст, який дуже недооцінений управлінцями, оскільки завдяки детальному заповненню можна не лише виявити відхилення та недоліки за всіма видами діяльності, так і знайти джерела для розвитку підприємства. В розрізі фінансових інвестицій, примітки мають змогу надавати деталізовану інформацію про об'єкт, обсяги, мету здійснення та багато іншого, що захоче висвітлити підприємство про фінансові інвестиції. На основі цього документу можна не лише продемонструвати прозорість процесів свого підприємства, а й здійснити якісну оцінку майбутнього об'єкта інвестування виходячи з сукупності інформації, що розкривається, а також висвітлити свої сильні сторони для інвесторів.

На зараз, інформацію в примітках, в більшості випадків, на своїх офіційних сайтах розкривають акціонерні товариства, пенсійні, інвестиційні фонди з метою збільшення прозорості, це роблять й банки та ті суб'єкти господарювання, які мають фінансові інвестиції чи випустили облігації. Більшість з тих, хто випускає цінні папери, користуються правом представлення звітності комісії з цінних паперів без публікації на своїх сайтах, тобто, навіть якщо інвестор й хотів би здійснити інвестицію, йому б довелося витратити достатньо часу для пошуку інформації про об'єкт

інвестування.

Незважаючи на довільність розкриття інформації у примітках: не враховуються вид діяльності та відсутня стандартизація, – підприємства досить часто використовують примітки фактично для дублювання інформації з Балансу без суттєвого розкриття складових.

Тому, для полегшення та підвищення достовірності інформації, що розкривається у примітках, пропонується використання розроблених автором зразків, які відображають інформацію про фінансові інвестиції за методом участі в капіталі, що представлені в табл. 3.2 та 3.3.

Таблиця 3.2

Зразок відображуваної інформації про об'єкти інвестування за методом участі в капіталі

Об'єкт права	Розмір прав у %	
	01.01.2021	31.12.2021
Частка у статутному капіталі ТОВ «А»	86	86
Частка у статутному капіталі ТОВ «Б»	100	100
Акції АТ «В»	8	13
Пай у статутному капіталі ТОВ «Г»	25	25

Примітки можуть використовуватися як складова частина для відображення інформації про управління підприємством, тим самим, додатково мають забезпечити більш детальне розкриття інформації представленої в основній фінансовій звітності, висвітлення прогнозів (забезпечити стратегічне бачення) керівництва щодо окремих видів діяльності та шляхів вдосконалення підприємства в цілому.

Таблиця 3.3

Балансова вартість активів за методом участі в капіталі

Об'єкт права	Сума, тис. грн.	
	01.01.2021	31.12.2021
Частка у статутному капіталі ТОВ «А»	349	349
Частка у статутному капіталі ТОВ «Б»	1 150	1 150
Акції АТ «В»	750	1 218,75
Пай у статутному капіталі ТОВ «Г»	160,71	160,71
Всього:	2 409,71	2 878,46

Більш розширений варіант представлення інформації, у тому числі інформації про дочірні та спільні підприємства, які можуть знаходитися на території України та за її межами, можна представити за допомогою способу, представленою у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Інформація про об'єкт інвестування враховуючи місце реєстрації та вид діяльності

Об'єкт права	Країна реєстрації	Вид діяльності	Розмір прав у %	
			2021	2020
Частка у статутному капіталі ТОВ «А»	Україна	Виробництво повітряних та космічних летальних апаратів	86	86
Частка у статутному капіталі ТОВ «Б»	Україна	Виробництво добрив і азотних сполук	100	100
Акції АТ «В»	Україна	Надання фінансових послуг	13	8
Пай у статутному капіталі ТОВ «Г»	Україна	Перероблення молока	25	25

Інформація відображена подібним чином дозволяє більш широко оцінити наявний потенціал, розміри та позиції підприємства, окрім того, це дозволить провести вже більш змістовний аналіз не використовуючи уточнені дані обліку та сформувані загальну картину щодо диверсифікації вкладень за видами діяльності. Окрім того, оскільки облік фінансових інвестицій повинен здійснюватися за кожною такою інвестицією то, пропонується ввести наступні внутрішні документи для аналітичного обліку фінансових інвестицій, що сформовані на підставі особливостей кожного з видів фінансових інструментів, представлених додатках. Впровадження подібних внутрішніх документів допоможе забезпечити відповідних користувачів достовірною інформацією про об'єкт інвестування та надає можливість відслідковувати основні зміни. Більш детально це можна зрозуміти здійснивши розгляд запропонованих відомостей. Для прикладу, відомість по депозитних вкладах висвітлює нам основну інформацію про термін утримання, суми вкладів, їх валюту, мету та інше (Додаток К).

Для відображення змін вартості інвестицій пропонується використовувати наступний зведений документ, як спосіб відображення

інформації для працівників бухгалтерії, представлений у табл. 3.5

Таблиця 3.5

Зміна вартості наявних фінансових інвестицій за період

	Сума, тис. грн.	
	2021 р.	2020 р.
ОВДП	36,82	78,16
Казначейські облигації США	71,79	38,61
Векселі	169,46	183,27
Всього інвестиції, що оцінюються за амортизаційною вартістю	278,07	300,04
Акції українських емітентів	146,4	134,2
Інвестиційні сертифікати	37,6	42,3
Всього інвестиції, що оцінюються за справедливою вартістю	184	176,5
Частки в статутному капіталі ТОВ	56	59
Акції українських емітентів	-	-
Спільна діяльність	34	35
Всього інвестиції, що оцінюються за методом участі в капіталі	90	94
Поточні депозити	174,3	129,4
Довгострокові депозити	237,25	189,4
Всього депозитні вклади	411,55	318,8
Похідні фінансові інструменти	-	-

Подібна відомість вже може виступати готовим документом для обліку фінансових інвестицій. Наступна відомість обліку об'єктів права, пов'язаних із статутним капіталом, що відображає узагальнену інформацію про фінансові інвестиції, допомагає висвітлити загальну собівартість інвестиції, тим самим допомагає мати достовірну інформацію про витрати, пов'язані з даною інвестицією, які можна перенести на собівартість під час реалізації, а також, відслідковувати вартість на момент складення; разом з тим, ми можемо встановити всі основні критерії, необхідні для достовірного обліку: термін утримання, розмір частки у статутному капіталі, ступінь пов'язаності та мета утримання, – тим самим, дана відомість виступає підтверджуючою основою обліку і мінімізує проблеми з віднесенням інвестицій на відповідні субрахунки (Додаток Л).

Оскільки суттєвих проблем з обліком боргових цінних паперів в сучасній практиці не виникає, ми можемо згрупувати інформацію про інвестиції у відповідні цінні папери за допомогою запропонованої відомості, представленої на рис. 3.1. З її допомогою ми можемо як перенести вже

необхідну нам інформацію до фінансової звітності, так і провести швидкий аналіз інвестиції. Не будемо забувати, що окрім загальних відомостей, облік кожної інвестиції має бути підкріплений відповідною розрахунковою частиною, яка буде йти як доповнення до відомостей.

№ з/п	Дата	Вид цінного паперу	За терміном утримання	Собівартість	К-ть	Вартість на дату балансу	Примітки
1	12.03.2021	Облігації підприємства "А"	Довгострокова	74 644,54	74	68 672,74	Хутір
2	21.05.2021	Вексель	Поточна	76 438	1	75 583,57	Омега
3	15.02.2021	ОВДП UA4000185920	Поточна	107 629,87	109	108 498,60	-
4

Рис. 3.1 Відомість обліку боргових цінних паперів

Для групування інформації про похідні фінансові інструменти, автором пропонується використання наступної відомості, представленої на рис. 3.2. Цілком ймовірно, що ведення документації та розрахунків за фінансовими інвестиціями здійснюватиметься за допомогою програмного забезпечення, тому запропонований спосіб включає в себе наявність групування інформації по окремих контрактах, що зменшує складність розуміння відображуваної інформації: можна побачити, як відбувається групування інформації по контракту Wxxxx, – таким чином, ми можемо як побачити загальний обсяг за даним контрактом, так і по окремій позиції.

Вид контракту (валюта)

Назва	Дата/час	Опис	Позиція	К-ть	Ціна	Вартість	Комісія
Wxxxx	21.03.2019	YD	BUY	34	123,15	4 181,60	12,54
Wxxxx1	21.03.2019 12:35	YD	BUY	12	123,7	1 484,40	4,45
Wxxxx2	21.03.2019 14:29	YD	BUY	22	122,6	2 697,20	8,09
Uxxxx	21.03.2019	HA	BUY	8	87,32	698,56	2,1
...
Всього (купівля)				42	-	4 880,16	14,64
Yxxxx	21.03.2019	JE	SELL	12	199,85	2 398,20	7,19
Yxxxx1	21.03.2019 11:23	JE	SELL	6	198,4	1 190,40	3,57
Yxxxx2	21.03.2019 14:34	JE	SELL	6	201,3	1 207,80	3,62
Sxxxx	21.03.2019 13:27	FYR	SELL	14	56,8	795,2	2,39
...
Всього (продаж)				26	-	3 193,40	9,58

Рис. 3.2 Зразок відомість обліку операції з деривативами

На думку автора, використання хоча б такого набору документів з представлення інформації по відношенню до фінансових інвестицій має забезпечити достовірність інформації, що представляється для зовнішніх користувачів та поліпшити аналітичну складову внутрішніх як в частині обліку, так і в управлінні фінансовими інвестиціями. Використовуючи подібні документи внутрішні користувачі можуть не лише здійснювати швидкий аналіз, а й розуміти загальну картину за кожним об'єктом, спираючись не лише на декілька рядків Балансу та/або за рахунок загальної інформації, представленої у відомості 4.2, яка не дозволяє в повній мірі розуміти у що і в яких розмірах вкладено капітал.

3.3 Контроль в управлінні фінансовими інвестиціями, як спосіб впливу на розмір майбутнього капіталу

Під час розгляду основних перевірок, які можуть бути проведені для здійснення контролю за фінансовими інвестиціями, автор відмічав, що одним з інструментів, який використовуються при проведенні аудиту виступає економічний аналіз; результатом такого аудиту будуть виступати рекомендації або консультаційний висновок, які управлінці оцінюють з точки зору впливу на досягнення поставлених цілей, які визначені в інвестиційній політиці та визначені такими, які власник чи керівний орган прагне реалізувати за допомогою інвестування. Для розуміння потенційних вигід та можливих збитків, інвестор чи особа відповідальна за прийняття рішень щодо вкладення вільного капіталу, мають вивести для себе оптимальні значення, з урахування можливих чинників впливу на розмір капіталу.

Одними з таких чинників, які оцінюються під час проведення економічного аналізу є ризик, який бажає прийняти на себе інвестор та час, за який планується досягти поставленої мети, зокрема, вони визначають розмір доходів та витрат, які можуть бути отримані чи вже отримані інвестором та аналіз яких, в ході аудиту дозволяє сформулювати висновок щодо доцільності обраних інвестицій, основних факторів впливу, ефективності та

інше. На підставі встановлених значень, для економічного аналізу можна здійснити попередній відбір та провести аналіз об'єктів, які відповідають необхідним нам параметрам (попередньо отриманих від власника підприємства чи керівника, яким було визначено необхідність проведення аудиту), та, від яких він буде відштовхуватися, з метою коригування своїх рішень.

Основні рекомендації зводяться до: для мінімізації ризику пропонується обрання найменш ризикового інструменту інвестування, – депозит, - час на досягнення цілей збільшується, оскільки менший ризик продовжує час. При обранні більш ризикових інструментів, наприклад, облігацій та акцій – час скорочується. Інструменти з найбільшим ризиком демонструють найбільш швидкий спосіб досягнення цілі, але й характеризуються такою ж швидкою можливістю втрати капіталу за той самий проміжок часу.

Одночасно з скороченням часу, доцільно розглядати й наступну ситуацію, представлену на рис. 3.3, коли збільшення ризику або рівня потенційного доходу призводить одночасно, й, до більш ефективного використання капіталу. З урахуванням інфляції, капітал інвестора, при найменшому ризику, не збільшується; за умови зростання рівня інфляції, в деякі періоди, капітал на кінець періоду зазнає скорочення.

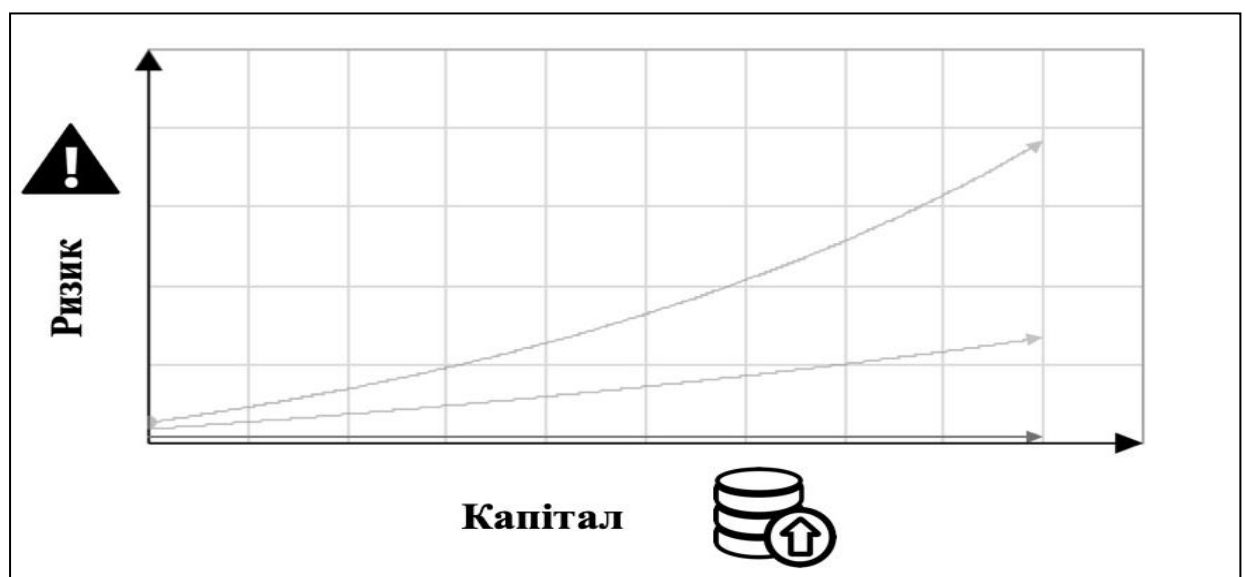

Рис. 3.3. Графік впливу ризику на розмір капіталу

При збалансованому ризику або незначно вищому від ризику без ризикових інструментів, капітал покриває інфляцію, а інша частина дозволяє йому поступово зростати: результат досягається за рахунок комбінації державних облігацій з облігаціями підприємств та/або частками, акціями підприємств. Варіант з найбільшим ступенем ризику, коли інвестор вкладає всі свої кошти, наприклад, в облігації, частку або в акції одного підприємства (попередньо оцінивши його фінансовий стан та потенціал), дозволяє не тільки покрити інфляцію, а й отримати ефективний інструмент зростання капіталу та досягнення цілі за менший проміжок часу, з урахуванням можливості втрати його частини та/або тривалого періоду отримання збитків; розмір збитків приймається виходячи з розміру ризику (дохідності), який бере на себе інвестор. В нашому прикладі, за умови, що дохідність без ризикового інструменту, – державних облігацій, – буде дорівнювати 7%, то при дохідності:

- 7%, інвестор мінімізує ризик, але й не збільшує капітал;
- 16%, інвестор приймає на себе ризик у розмірі 9%;
- 25%, інвестор приймає на себе ризик у розмірі 18%.

Наступним й найбільш недооціненим чинником виступають трансакційні витрати, які можна прорахувати, але, досить часто, їм не приділяють належно уваги, оскільки собівартість інвестицій враховує безпосередньо вартість інвестиції та пов'язаних з нею витрат при придбанні, то подальші витрати не відносять до конкретної інвестиції.

Інвестори з різним розміром капіталу, час від часу розглядають можливість його віддання в довірче управління, але не завжди здійснюють оцінку ризиків (втрат), що супроводжуються таким типом стратегії – наявність трансакційних витрат. Окрім того, розмір витрат за обслуговування та надані послуги як для капіталу в довірчому управлінні, так і для капіталу яким розпоряджається інвестор від свого імені не завжди є тим чинником, який беруть у розрахунок, через їх, відносно, не суттєвий розмір.

Не дивлячись на те, що інвестор попереджений про розміри комісії та

супутніх витрат, пов'язаних з інвестуванням, він не надає належного значення тому, який вплив вони можуть завдати його капіталу. Графік 3.3 відображає, як різний розмір трансакційних витрат впливає на розмір капіталу, який інвестор очікує отримати в майбутньому. Відправною точкою виступає капітал у розмірі 500 000 грн. з терміном у 10 років. Як ми можемо бачити, навіть, здавалося б, не суттєвий процент, – у розмірів 1,5%, – за управління капіталом, на проміжку в 10 років, зменшує капітал інвестора на 15,78%, а при значенні в 3% (найбільш наближений розмір в українських реаліях) трансакційні витрати зменшують капітал на 29,81%.

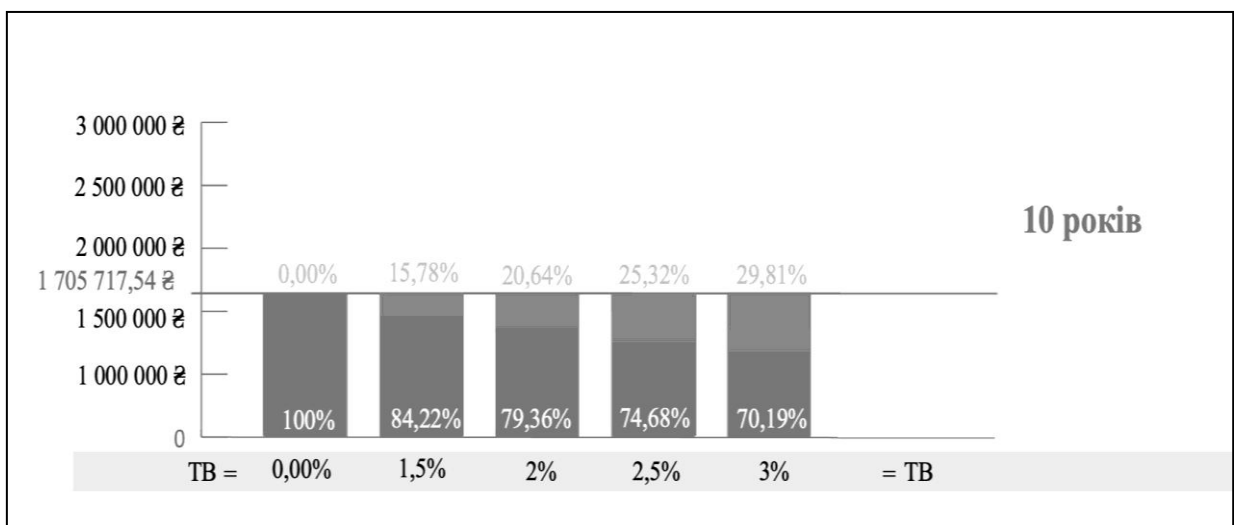

Рис. 3.4 Вплив розміру трансакційних витрат на результат інвестора

Доходимо висновку, що здійснення контрольних заходів щодо перевірки здійснених фінансових інвестицій та тих, які планується здійснити, є невід'ємною частиною управління фінансових інвестицій впродовж всього періоду інвестування. В управлінні фінансовими інвестиціями, контроль за дотриманням обраної стратегії виступає тією складовою, яка дозволяє вносити корективи в стратегію управління на будь-якому відрізку часу (наприклад, при зміні цілей та/або умов) чи приймати ті рішення, які будуть направлені на попередження можливих втрат. Саме тому, дотримання гармонійно побудованих обмежень приводить до отримання найбільш позитивного результату від вкладень у майбутньому.

Висновки до третього розділу

Здійснивши аналіз сучасного стану обліку та контролю в управлінні фінансовими інвестиціями було виявлено ряд недоліків та отримані наступні результати:

1. Розроблено оновлену систему відображення інформації про фінансові інвестиції за допомогою плану рахунків; запропоновано відповідну схему віднесення фінансових інвестицій на той чи інший субрахунок, враховуючи методи обліку та особливості відображення інформації.

2. В частині внутрішньої документації, яка супроводжує облік інвестицій, а також в фінансовій звітності, визначено, що за допомогою проведення контрольних заходів, які можуть бути здійсненні як внутрішнім персоналом, так і за допомогою зовнішніх осіб, можна визначити основні чинники та проблеми, що впливають на фінансові інвестиції.

3. Розроблено варіанти табличного висвітлення фінансових інвестицій в залежності від формату подання інформації у примітках та відомостях щодо об'єктів інвестування за методом участі в капіталі, за місцем реєстрації та видом діяльності, відслідковування зміни вартості наявних фінансових інвестицій, – має зменшити складність розуміння та підвищити достовірність та інформативність даних;

4. Розроблено відомість щодо депозитних вкладів;

5. Розроблено відомість обліку боргових цінних паперів;

6. Розроблено відомість обліку операцій з деривативами;

7. Виділено основні чинники, яким приділяється увага в ході проведення контрольних заходів щодо перевірки фінансових інвестицій з метою визначення проблем та перспектив від їх вирішення чи впровадження нових дій, з метою збереження активів та збільшення капіталу;

8. Встановлено, розроблено та графічно представлено, необхідність визначення та відслідковування трансакційних витрат, за для попередження чи мінімізації їх негативного впливу на результат від вкладення капіталу.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Здійснення обліку та контролю фінансових інвестицій виступає основною їх управління, оскільки дозволяє закріпити здійснені операції за допомогою облікових документів, чим і забезпечує можливість відслідковування основних об'єктів, які підлягають перевірці для виявлення недоліків та напрямків покращення, формувати загальне представлення про реальний стан процесу управління. За результатами дослідження вдалося виявити особливості в обліку та контролі фінансових інвестицій та прийти до таких висновків:

1. Фінансові інвестиції виступають особливою формою вираження процесу інвестування, щодо яких ще немає єдиної думки в частині їх трактування: вважаються як господарськими операціями, що більше відповідає теоретичній сутності інвестицій, так і частиною балансу, представленою у вигляді активу, коли здійснюється оцінка поняття з точки зору обліку. В інших же аспектах, формується єдина система розуміння класифікації, наприклад, за терміном здійснення: довгострокові та поточні, – та прописується єдино можлива система обліку фінансових інвестицій в Україні.

2. Наявні положення законодавства щодо обліку фінансових інвестицій формувалися на міжнародних стандартах, проте практика їх втілення має деякі особливості їх застосування, що призводять до певних непорозумінь в частині обліку: застосування поняття «еквіваленти грошових коштів», проте відсутність прикладів чи розуміння того, чим вони можуть бути та відсутність критеріїв високоліквідності у законодавстві. А наявні первинні документи, мають свої особливості для фінансових інвестицій.

3. Основні форми здійснення контролю за фінансовими інвестиціями свідчать про те, що контроль фінансових інвестицій проявляється у здійсненні внутрішніх перевірок: документальної і фактичної перевірок, ревізії та аудиту, – які мають свої особливості проведення, виходячи з цілей,

для яких вони призначені. Та за допомогою залучення зовнішніх осіб – для здійснення контрольних заходів та отримання рекомендацій, висновків, які за рішенням керівництва або будуть впроваджені, або будуть прийняті до уваги.

4. Аналіз показників фінансового стану досліджуваного об'єкта свідчить, що підприємство ПП «Авіа-Стиль» не забезпечує суттєвого зростання капіталу, але й не є таким, що постійно приносить збитки. За аналізований період спостерігаємо зростання інших операційних витрат, які збільшилися на суму 23 тис. грн. або на 71,88%. В цілому, незважаючи на те, що 2 з 5 аналізованих періоди, - 2017 та 2020 роки, - відображають позитивний результат, що повністю покриває отримані збитки, маємо констатувати отримання збитків, які у 2021 р. порівняно з 2017 р. зменшили фінансовий результат на 154,8% або на 367,81 тис. грн. та вказати на скорочення обсягів чистого прибутку за аналізований період. У зв'язку з чим підприємство не підпадає під категорію потенційно привабливих, оскільки його фінансові показники не є стабільними з точки зору фінансових результатів, за результатами періоду, хоча більшість прибуткових періодів в повній мірі покривають збиткові, останні виникають у зв'язку з прямою залежністю розміру собівартості робіт від вартості палива, тому виникає необхідність організації роботи таким чином, щоб отримувати найбільшу віддачу від вкладеного капіталу в періоди можливості отримання економічної вигоди, у тому числі враховуючи сезонність робіт.

5. Облік та контроль фінансових інвестицій характеризується певним рядом основних проблем та недоліків, які проявляються в наявності проблем в формуванні плану рахунків в частині субрахунків призначених для обліку фінансових інвестицій та документів, які забезпечують формування облікових даних та звітності при веденні як неавтоматизованого обліку, так і частково чи повністю автоматизованого.

6. Наявність проблем в обліку призводить до складності встановлення понесених витрат, які можна прямо віднести на фінансові інвестиції, що чинить прямий вплив на ефективність контрольних заходів, які здійснюються

щодо фінансових інвестицій, та, результати яких потребують більш детального вивчення особами, що приймають рішення з метою перегляду системи управління та контролю, які діють.

Для подолання поставлених проблем пропонується внесення змін до положень бухгалтерського обліку. Серед додаткових напрямків подолання проблем є пропозиції щодо:

1. виокремлення інвестиційної діяльності для розуміння процесу в цілому, що має забезпечити більш ефективний контроль за об'єктами інвестування та їх аналізом;

2. вдосконалення системи субрахунків та інформації, що висвітлюється у примітках, в частині фінансових інвестицій, що забезпечить прозорість і достовірність ведення обліку та ефективність прийняття рішень, збільшить можливості для оцінки та аналізу ефективності вкладень в інвестиційній діяльності;

3. відомостей обліку фінансових інвестицій, які мають забезпечити можливість проведення більш точного аналітичного обліку та відслідковування достовірності даних;

4. необхідності застосування контрольних заходів, які здійснюються для виявлення проблем в системі обліку та розробленні плану дій, який буде спрямовано на перегляд інвестиційної політики з метою підвищення доходів чи інших вигід, які ставить перед собою управлінський персонал за рахунок скорочення трансакційних витрат та мінімізації вже існуючих витрат, скороченні майбутніх.

Здійснення покращень та вирішення основних проблем має привести до більшої зацікавленості підприємств у здійсненні фінансових інвестицій, у зв'язку з полегшенням їх обліку, відповідним зменшенням навантаженням на обліковий персонал підприємств та покращенням ефективності управління фінансовими інвестиціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Говорушко Т.А., Обушна Н.І. Сутність прямих фінансових інвестицій та їх класифікація. *Теорії мікро-макроекономіки*. 2013. № 41. С. 91-99.
2. Шикова Л. В. Місце соціальних інвестицій у інвестиційній діяльності підприємства. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2013. № 3 (1). С. 138-142.
3. Колесніченко А.С. Теоретичний аналіз дефініції «фінансові інвестиції» та гармонізація системи обліку і аудиту відповідно до МСФЗ і МСА. *БізнесІнформ*. 2017. № 11. С. 282-288.
4. Огійчук М. Ф., Плаксієнко В. Я., Беленкова М. І. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник. 7-ме вид. Київ : Алерта, 2016. 1040 с.
5. Гриценко В. О., Красножон С. В. Сучасне розуміння фінансових інвестицій : Збірник наук. праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту. *Економічні науки : наук. журн. Хмельницький*, 2020. № 16. С. 215–228.
6. Тріпак М., Лаврук О. Фінансові інвестиції у системі бухгалтерського обліку. *Економічний аналіз*. 2020. № 30 (3). С. 197-204.
7. Нестеренко І.В. Особливості обліку фінансових інвестицій підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2012. 1(1). С. 136-142.
8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» : Наказ від 30.11.2001 р. №559 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z1050-01> (дата звернення: 12.07.2022).
9. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : станом на 9 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 12.07.2022).

10. Ястремська О.М., Яблонська-Агу Н.Л. Інвестиції: сучасне розуміння та класифікація. *Економіка розвитку*. 2014. № 4 (72). С. 116-121. (дата звернення: 12.07.2022).

11. Леонова О.Ю., Махота А.В. Фінансові інвестиції як об'єкт обліку підприємств: сутність та класифікація. *Економічний аналіз*. 2014. № 15 (2). С. 154-161.

12. Ступаненко О.І. Критерії визнання та оцінка фінансових інвестицій підприємства. *Сучасні можливості забезпечення розвитку міжнародних відносин та економіко-політичного процесу*: матеріали доп. Міжнар. наук.-практ. конф. Ужгород : Вид. дім «Гельветика», 2019. С. 107-111.

13. Лучко М.Р., Патряк О.Т. Система внутрішнього контролю у процесі управління корпоративними правами: ієрархічний підхід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 6. С. 31-35.

14. Хоменко Г.Ю, Вознюк О.В. Сучасні проблеми обліку інвестиційної діяльності підприємств України. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2018. № 3 (41). С. 78-82.

15. Сагова О.В. Особливості обліку Довгострокових фінансових інвестицій. *Фінанси, облік і аудит : Збірник наукових праць*. Київ : КНЕУ, 2009. № 13. С. 282-289.

16. Зелікман В.Д., Сокольська Р.Б., Щебетовська Ю.В. Методичний підхід до обліку інвестиційної діяльності. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. № 3. С. 137-141.

17. Гараси П., Лобода Н., Гарасим М. Фінансові інструменти як об'єкт інвестування: компаративістсько-аналітичний аспект». *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації* : міжнар. зб. Наук. праць. 2014. № 2. С. 229-232.

18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ від 07.02.2013 р. № 73 : станом на 1 серп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0336-13> (дата звернення: 13.09.2022).

19. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV : станом на 10 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 13.09.2022).

20. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» : Наказ від 18.10.1999 р. №242 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення: 13.09.2022).

21. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ від 20.10.1999 р. № 246 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0751-99> (дата звернення: 13.09.2022).

22. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» : Наказ від 26.04.2000 р. № 20 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (дата звернення: 13.09.2022).

23. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ від 29.11.1999 р. № 290 : станом на станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 13.09.2022).

24. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ від 31.12.1999 р. № 318 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 13.09.2022).

25. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» : Наказ від 07.07.1999 р. № 163 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99#Text> (дата звернення: 13.09.2022).

26. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» : Наказ від 07.11.2003 р. № 617 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03#Text> (дата звернення: 13.09.2022).

27. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» : Наказ від 18.11.2005 р. № 790 : станом на 27 трав. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text> (дата звернення: 13.09.2022).

28. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ від 28.03.2013 р. № 433 : станом на 30 груд. 2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv#Text> (дата звернення: 13.09.2022).

29. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ від 30.11.1999 р. № 291 : станом на 29 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 13.09.2022).

30. Чирка Д.М. Система документування операцій з фінансовими інвестиціями: проблеми та перспективи. *Економічний аналіз*. 2013. № 2 (14). С. 198-205.

31. Патраманська Л.Ю. Особливості аудит фінансових активів підприємства. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України* : Збірник наукових праць VI Міжнародної науково-практ. конф. Вінниця, 2018. Ч. 1. С. 297-311.

32. Мельничук С. Ю. Внутрішній контроль інвестиційної діяльності: особливості методики. *Проблеми і перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу і контролю діяльності підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій* : матеріали VIII Всеукр. науково-практ. конф. студентів,

аспірантів і молодих вчен. Львів, 18–19 квіт. 2013 р. С. 202–203.

33. Скрипник М.І., Родіонова Н.Й., Григоревська О.О. Організація та методика внутрішнього контролю руху фінансових ресурсів підприємства. *Вісник Житомирського національного агроекологічного університету*. 2016. № 1 (54). С. 180-189.

34. Здреник В.С. Внутрішній контроль операцій з фінансовими інвестиціями: методика здійснення. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 4. С. 367-374.

35. Пономаренко Є.Б. Облікова політика як складова фінансової політики підприємства щодо операцій з фінансовими інвестиціями. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2013. № 3 (1). С. 135-138.

36. Будник Л. А. Контроль і ревізія : опорн. консп. лекцій. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 55 с.

37. Гевлич Л.Л., Щербіна А.О. Організація внутрішнього аудиту фінансових інвестицій вітчизняного підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. № 7. С. 893-899.

38. Максименко І.Я, Зоря О.П., Горлачова Г.Р. Інвентаризація як складова внутрішньогосподарського контролю в процесі управління підприємством. *Економіка та держава*. 2017. № 10. С. 83-85.

39. Кобзева М.О. Основні аспекти аудиту фінансових інвестицій пов'язаним сторонам. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 9. С. 787-790.

40. Біла Г.В., Ніщенко Н.Г. Визначення сутності внутрішнього аудиту. *Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки* : Збірник наукових праць молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів. Луцьк : РВВ Луцького національного технічного університету, 2011. С. 33-37.

41. Яцко М.В., Яцко Г.В. Консолідована фінансова звітність в умовах конкурентної боротьби. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: *Економіка*. 2014. № 2 (43). С. 190-193.

42. Пономаренко Є.Б., Томашевська І.Л. Особливості бухгалтерського обліку фінансових інвестицій в комп'ютерному середовищі. *Вісник ЖДТУ : Економіка, управління та адміністрування*. 2011. № 1 (55). С. 134-138.

43. Цибульник М.О., Гура Н.О. Бухгалтерський облік фінансових інвестицій при застосуванні інформаційних технологій. *Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки* : Збірник наукових праць молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів. Луцьк : РВВ Луцького національного технічного університету, 2011. С. 534-541.

44. Лисяк Є.В., Белозерцев В.С. Організація обліку фінансових інвестицій. *Innovation and Sustainability*. 2022. №3. С. 78-83.

45. Здреник В. Формування інформації про операції з фінансовими інвестиціями у звітності підприємства. *Економічний аналіз*. 2013. № 13. С. 422-428.

46. Ізмайлов Я. Облік надходження фінансових інвестицій за міжнародними стандартами фінансової звітності : *Збірник наукових праць Черкаського державного технічного університету. Серія: Економічні науки*. Чернігів, 2014. № 2 (36). С. 63-70.

47. Крупка Я. Трансформаційні аспекти в обліку фінансових інвестицій. III Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні детермінанти фіскальної політики: локальний та міжнародний вимір». Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 237-240.

48. Литвинчук О. Організація обліку фінансових інвестицій на підприємстві. *Перспективи розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* Тернопіль : ТНЕУ, 2020. С. 186-187.

49. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV : станом на 1 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 12.10.2022).

50. Онищенко В.П. Облік інвестицій в асоційовані та спільні

підприємства за П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» : *Вісник Чернігівського державного технічного університету. Серія: Економічні науки.* Чернігів, 2014. № 4 (76). С. 302-308.

51. Дмитренко А.В. Обґрунтування методів оцінювання фінансових інвестицій у спільну діяльність зі створенням юридичної особи. *Економіка і регіон.* 2015. № 5 (54). С. 91-96.

ДОДАТКИ

Оцінка активів ПП «Авіа-Стиль» за 2017-2021 рр., тис. грн.

Актив	Код рядка	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відношення у % 2021 р. до 2017 р.
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	1000	0	0	0	0	0	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0	0	0	-
Основні засоби:	1010	89,3	87,5	92,8	90,1	88,3	98,88
первісна вартість	1011	157,4	157,4	164,8	164,8	164,8	104,70
знос	1012	(68,1)	(69,9)	(72,0)	(74,7)	(76,5)	112,33
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	0	0	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	292,6	289,8	286,9	283,7	280,3	95,80
Інші необоротні активи	1090	0	0	0	0	0	-
Усього за розділом I	1095	381,9	377,3	379,7	373,8	368,6	96,52
II. Оборотні активи							
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	0	0	0	0	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0	0	0	0	0	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0	0	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0	0	0	0	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0	0	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	253,2	192,8	182,3	411,1	286,2	113,02
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0	0	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	0	0	0	0	-
Усього за розділом II	1195	253,2	192,8	182,3	411,1	286,2	113,02
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0	0	0	-
Баланс	1300	635,1	570,2	562,0	785,0	654,8	103,10

Оцінка пасивів ПП «Авіа-Стиль» за 2017-2021 рр., тис. грн.

Пасив	Код рядка	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відношення у % 2021 р. до 2017 р.
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	100
Додатковий капітал	1410	-	-	-	-	-	-
Резервний капітал	1415	-	-	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	635	570,1	561,9	784,9	654,7	103,1
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	-
Усього за розділом I	1495	635,1	570,18	561,98	784,97	654,76	103,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-	-	-	-	-
III. Поточні зобов'язання							
Короткострокові кредити банків	1600	-	-	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	-	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	-	-	-	-	-
розрахунками з бюджетом	1620	-	-	-	-	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-	-	-	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-	-	-	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-	-	-	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-	-	-	-	-
Усього за розділом III	1695	-	-	-	-	-	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	-	-	-	-
Баланс	1900	635,1	570,2	562,0	785,0	654,8	103,1

Фінансові результати діяльності ПП «Авіа-Стиль» за 2017-2021 рр., тис. грн.

Стаття	Код рядка	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відношення у % 2021 р. до 2017 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4209,3	3832,5	4006,2	4786,8	3268,6	77,65
Інші операційні доходи	2120	-	34	14	-	-	-
Інші доходи	2240	30,6	30,4	30,2	29,9	29,6	96,76
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	4239,9	3896,9	4050,4	4816,7	3298,2	77,79
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 957,9)	(3 904,8)	(3 978,5)	(4 548,5)	(3 369,7)	85,14
Інші операційні витрати	2180	(32,0)	(41,0)	(52,0)	(67,0)	(55,0)	171,88
Інші витрати	2270	(12,4)	(5,0)	(3,9)	(4,2)	(3,7)	29,84
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(4 002)	(3 950,8)	(4 034,4)	(4 619,7)	(3 428,4)	85,66
Фінансовий результат до оподаткування	2290	237,6	(53,9)	(28,2)	197,0	(130,2)	-54,80
Податок на прибуток	2300	-	-	-	-	-	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	237,6	(53,9)	(28,2)	197,0	(130,2)	-54,80

Оцінка фінансової стійкості ПП «Авіа-Стиль» за 2017-2021 рр.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відношення у % 2021 р. до 2017 р.
1. Показники структури капіталу								
1.1	Коефіцієнт автономії	>0,5	1	1	1	1	1	100
1.2	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	<0,5	-	-	-	-	-	-
1.3	Коефіцієнт фінансування	>1	-	-	-	-	-	-
1.4	Коефіцієнт фінансового ризику	<1	-	-	-	-	-	-
1.5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Зменшення	-	-	-	-	-	-
1.6	Коефіцієнт структури залученого капіталу	Збільшення	-	-	-	-	-	-
2. Показники стану оборотних активів								
2.1	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Збільшення	253,22	192,83	182,26	411,12	286,18	113,02
2.2	Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	>0,1	1,00	1	1	1	1	99,99
2.3	Коефіцієнт забезпеченості запасів	>0,5	-	-	-	-	-	-
2.4	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Збільшення	0,25	0,20	0,19	0,35	0,28	112,32
3. Показники стану основного капіталу								
3.1	Коефіцієнт реальної вартості майна	Збільшення	0,14	0,15	0,17	0,11	0,13	95,91
3.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	Збільшення	0,14	0,15	0,17	0,11	0,13	95,91
3.3	Коефіцієнт накопичення амортизації	Збільшення	0,43	0,44	0,44	0,45	0,46	107,29
3.4	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	Збільшення	0,66	0,51	0,48	1,10	0,78	117,10

Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів ПП «Авіа-Стиль» за 2017-2021 рр., тис. грн.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відношення у % (відхилення,+;-) 2021 р. до 2017 р.
1. Оцінка ліквідності								
1.1	Високоліквідні активи (А1)	≥П1	253,2	192,83	182,26	411,12	286,18	113,02
1.2	Середньоліквідні активи (А2)	≥П2	-	-	-	-	-	-
1.3	Низьколіквідні активи (А3)	≥П3	-	-	-	-	-	-
1.4	Найбільш строкові зобов'язання (П1)	≤А1	-	-	-	-	-	-
1.5	Короткострокові зобов'язання (П2)	≤А2	-	-	-	-	-	-
1.6	Довгострокові зобов'язання (П3)	≤А3	-	-	-	-	-	-
2. Оцінка платоспроможності								
2.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	≥0,2	-	-	-	-	-	-
2.2	Проміжний коефіцієнт покриття	≥0,7	-	-	-	-	-	-
2.3	Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	≥2	-	-	-	-	-	-
2.4	Коефіцієнт загальної платоспроможності	Збільшення	-	-	-	-	-	-
3. Оцінка оборотності оборотних активів								
3.1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-	4209,3	3832,5	4006,2	4786,8	3268,6	77,65
3.2	Середньорічна вартість оборотних активів	-	223,02	187,55	296,69	348,65	348,65	156,33
3.3	Коефіцієнт обертання оборотних активів	Збільшення	18,87	20,44	13,50	13,73	9,38	49,67
3.4	Коефіцієнт завантаження оборотних активів	Зменшення	0,05	0,05	0,07	0,07	0,11	201,33
3.5	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	Зменшення	19,07	17,62	26,66	26,22	38,40	201,33

Оцінка ділової активності ПП «Авіа-Стиль» за 2017-2021 рр., тис. грн.

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відношення у % 2021р. до 2017р.
Вихідна інформація, тис. грн.						
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4209,3	3832,5	4006,2	4786,8	3268,60	77,65
Операційні витрати	3957,8 8	3904,8	3978,5	4548,5	3369,70	85,14
Середньорічна вартість капіталу	602,63	566,08	673,48	719,87	719,87	119,45
Середньорічна вартість необоротних активів	379,61	378,53	376,79	371,22	371,22	97,79
Середньорічна вартість оборотних активів	223,02	187,55	296,69	348,65	348,65	156,33
Середньорічна вартість оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	-	-	-	-	-	-
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	-	-	-	-	-	-
Середньорічна вартість власного капіталу	602,63	566,08	673,48	719,87	719,87	119,45
Середньорічна величина кредиторської заборгованості	-	-	-	-	-	-
Показники ділової активності						
Загальний коефіцієнт обертання капіталу	6,98	6,77	5,95	6,65	4,54	65,01
Фондовіддача необоротних активів, грн	11,09	10,12	10,63	12,89	8,81	79,41
Коефіцієнт обертання оборотних активів	18,87	20,44	13,50	13,73	9,38	49,67
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	19,07	17,62	26,66	26,22	38,40	201,33
Коефіцієнт обертання оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	-	-	-	-	-	-
Тривалість одного обороту оборотних виробничих фондів, днів	-	-	-	-	-	-
Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості	-	-	-	-	-	-
Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	-	-	-	-	-	-
Коефіцієнт обертання власного капіталу	6,98	6,77	5,95	6,65	4,54	65,01
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	51,54	53,17	60,52	54,14	79,29	153,83
Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	-	-	-	-	-	-
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	-	-	-	-	-	-

Комплексна (рейтингова) оцінка фінансового стану ПП «Авіа-Стиль» за 2017-2021 рр., тис. грн.

Показник	2017 р.		2018 р.		2019 р.		2020 р.		2021 р.		Питома вага (Vi, %) в інтегрованому показнику
	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	
Показники ліквідності											
Коефіцієнт поточної ліквідності (загальний коефіцієнт покриття)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Показники ділової активності											
Період оборотності дебіторської заборгованості, днів	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Період оборотності оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів, днів	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Період оборотності активів, днів	51,54	10	53,17	10	60,52	10	54,14	10	79,29	10	9
Показники фінансової незалежності											
Коефіцієнт фінансової незалежності, % (коефіцієнт концентрації залученого капіталу)	0	10	0	10	0	10	0	10	0	10	9
Частка оборотних активів, сформованих за рахунок власних коштів, % (коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Показники рентабельності											
Рентабельність продажу, %	0,06	5	-0,01	4	-0,007	4	0,04	5	-0,04	4	9
Рентабельність активів, % (загальна рентабельність (збитковість) капіталу)	0,39	5	-0,10	4	-0,04	4	0,27	5	-0,18	4	9
Рентабельність капіталу, % (загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу)	0,33	5	-0,11	4	-0,01	4	0,31	5	-0,18	4	9
Інші показники											
Знос основних засобів, % (коефіцієнт зносу основних засобів)	43,27	8	44,41	8	43,69	8	45,33	8	46,42	8	7
Частка простроченої кредиторської заборгованості, %	0	10	0	10	0	10	0	10	0	10	5
Інтегрований показник фінансового стану	4,3		4,03		4,03		4,3		4,03		100
Рейтинг фінансового стану	В		В		В		В		В		-

Зразок відомості про депозитні вклади

№ з/п	Банк	Вид депозитного вкладу	Номер договору	Валюта	Строк дії	Сума, грн.	Процентна ставка, %	Мета вкладення	Проценти отримані, грн.
1	АЛБАНК	До запитання, довгостроковий	sw21312393	грн.	12 міс.	400 000	9	Виплата премій	9 073,97
2	ПТБАНК	Строковий, поточний	sw98312712	дол.	3 міс.	128 000	2	Розрахунок з контрагентом "А"	78,9
3
Всього						...	х	х	...

Зразок відомості обліку об'єктів права

№ з/п	Дата	Об'єкт вкладення	За терміном утримання	Собівартість, грн.	Частка у СК на момент вкладення, %	Мета утримання	Пов'язана	Метод обліку	Вартість на дату балансу	Частка у СК на дату балансу, %
1	05.12.2021	Акції АТ "А"	Поточна	64492,3	2	Для продажу	Ні	справедлива вартість	66241,2	2
2	05.12.2021	Частка у статутному капіталі ТОВ "Б"	Довгострокова	143752	100	Дочірне п-во	Так	участі в капіталі	145384	100
3	05.12.2021	Пай у статутному капіталі підприємства "В"	Довгострокова	15450	22	Спільна д-ть	Так	участі в капіталі	36285	22
4